

ORSZÁGOS HIRLAP

Előfizetési ár:
Egész évre 14 frt, fél évre 7 frt, negyedévre 3 frt 50 kr.
Egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám ára helyben 4 kr., vidéken 5 kr.

Főszerkesztő
MIKSZÁTH KÁLMÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VIII. kerület, József-körút 65. szám.
Megjelenik mindennap, hűtőn és ünnepnap után is.

III. év.

Budapest, 1899, kedd, január 3-án.

3. szám.

Az elveszett alkotmány.

(a) Hiába szépítgetné a dolgokat akárki. Elveszett az alkotmány. Volt, nincs. Az nem mentség, hogy tegnap reggel és ma reggel nem vettünk észre semmi változást a hazán. Hogy öt forintból négy forint nyolczvankét krajczárt adtak vissza, amikor tizenhatsz krajczárt költöttünk; az még nem alkotmány, csak matematika. Az se alkotmány, hogy reggelre kelve ugyanugy tájékozott az ellenzéki újság, mint tegnapelőtt. Ez sem alkotmány, csak sajtószabadság. A börze csak úgy dolgozott, mint máskor; eltemették a halottakat és megkeresztelték az újszülötteket. A boltban nem emelkedett az árucikkek ára, ami veszedelem lett volna, se nem süllyedt, ami szintén veszedelem lett volna. A villamosok is vártak az utcákon, a régi ártarifa mellett, s hála Istennek, ma is elgázoltak egy embert, ami megint csak azt bizonyítja, hogy az ex-lex nem jár valami külső veszedelemmel.

Szóval, külsőleg semmi változással nem járt a törvényen kívüli állapot. Olyan volt az ország képe tegnap is, ma is, mintha mi se történt volna. Azaz hogy némi változás mégis történt. Az emberekre rájuk jött az adófizetési mánia. Valósággal ostromolták az adóhivatalt, hogy ők fizetni akarnak. Az adóhivatal, mint azt minden ember tudja, mindenkor nyitva van. Ott mindig szívesen látják az embert. Oda nem lehet sohasem tulságosan korán jönni. Az egyetlen hely ez a hivatalok sorában, ahol sohasem fogadják a fizetőt olyképen, hogy „jöjjön holnap”. Holnap is beeresztik, de ma el nem

eresztik. S ime ma történt meg először az adóhivatalok szervezése óta, hogy nem volt elég ember, aki elvegye a pénzeket. Feltucat segédet kellett hamarosan alkalmazni, hogy legyen, aki a tömegesen befolyó adópénzeket elvegye. Azokat a pénzeket, azokat az adókat, amiket nem szavazott meg az országgyűlés.

A pénzügyminiszter, meg Tabódy királyi kamarás, az adópénzek főatyamestere ezeketán azt mondja, hogy Magyarországon csak egy mód van az adók kényelmes behajtására: az ex-lex állapot. Ha kimondják törvényesen, hogy nem kell adót fizetni, akkor az emberek gázolják egymást, hogy adót fizethessenek. Csak Budapesten egy feltucat segédtisztviselőt kellett beállítani, hogy legyen, aki a pénzeket átveszi. S ezek se győzték. Kénytelenek voltak a tolongókat erőlyesen visszautasítani, hogy „jöjjön uraságod holnap.” És előadásokat tartottak az emberiségnek, hogy milyen csunya és méltatlan dolog a tolongás és streberség... Mert hát az állampolgárok igen furfangosak és kiszámíthatatlanok; fizetni csak akkor terhes a magyarnak, ha muszáj. Most nem muszáj, hát élvezet fizetni.

Ime ilyen volt a külső nyilvánulása az ex-lex állapotnak. Semmi egyéb megrovásra méltó dolgot nem tapasztaltunk két nap során. Minden botrányosan rendben ment.

De hiába, belül mégis fáj valami. A helyzet, az állapot mégis törvénytelen. Reggeliztünk, ebédeltünk és vacsoráztunk, de mindennek olyan törvénytelen íze

volt. Az adót se szívesen fizettük, a napfény helyett is ködöt kívántunk és az újságok marakodása helyett is inkább azt olvastuk volna, hogy „konfiskáltott”. Mindenképen jól esett volna valami külső jelet látni az alkotmány pusztulásának, ha már csakugyan elpusztult az alkotmány.

Hát csakugyan elpusztult az alkotmány? Akárhogy bolygassuk a dolgokat: igen. Csorba esett rajta, s a sevesi vázán elég egy törés, hogy értéktelen legyen egészen. Csak két dolog maradt épen belőle: a parlament és a sajtó. A parlamentet nem zavarták szét, a sajtót nem korlátozták. S ez talán mégis elég alap arra, hogy mindent visszaszerezzünk. Elvégre is Archimedes (aki szintén okos ember volt) csak egy sarkot kívánt, hogy a világot kiemelje a tengelyéből. Nekünk kettő adatott s ha valamivel kevésbbé okos emberek vagyunk is Archimedes kollégánál, kiegyenlíti a dolgot az a körülmény, hogy neki egy sarka se volt, nekünk meg kettő is van.

Ha elveszett az alkotmány, itt a parlament, itt a sajtó. Szerezze vissza. Olyan könnyen visszaszerezheti, különösen az elsőt. Volt már idő, szomorú idő Magyarországon, amikor nem volt alkotmány, de nem maradt parlament és sajtó se. S akkor is visszaszereltük az alkotmányt. Pedig akkor előzőlőtte az országot egész Ausztria és Bohémia, az ő százezer beamterjével, akinek a szeme azon volt, hogy valamiképen vissza ne kapjuk elvesztett alkotmányunkat. Mégis visszakaptuk.

Hiszen ha jól meggondoljuk, amint

A nagybányaiak kiállítás.

Azon derek fiatal festőket, akik Nagybánya vidékének bájos völgyeiben töltik nyarukat szorgos és komoly tanulmánnyal, úgy tekintik nálunk, mint a művészet fenegyerekeit, akik a művészetben úgy viselkednek, mint ama hetyke gavallérok, akik óriási, gégeszorító nyakkendővel, még nagyobb kezeldővel, tulhosszu, hegyes fényfényes cipőkben és érhetetlen kanyarulatú botokkal sétálnak végig a vározi-utczán.

A nagybányaiak a művészet gigerli-jei. Így vélekednek sokan.

De azoknak, akik így gondolkoznak, nincs igazuk. A kissé feltűnő külsőség után itélük meg a sokkal komolyabb lényegét. És ezért ítéletük hibás, vagy legalább is hiányos. Mert ha az ember a nagybányaiak műveinek újszerű és némileg önös modorán keresztül tud tekinteni, csakhamar megtalálja bennük a rendkívül erős tehetség, a nagy avatottság és különösen a bátor, előretörő szellemi tevékenység meglepő kifejezését.

— Igen ám, de bolond!

Nem bolond. Vagy ha igen, csak annyira

az, amennyire a történet tanúsága szerint minden újítás a művészet terén bolond volt azok szemében, akik a régit és megszokottat észszerűnek tartották. Bolond volt Watteau könnyedsége a fonségesnek kanonjai szerint dolgozó Le Brun iskola korában. Bolond volt Louis Dávid rideg klassziczizmus a rokokó-idők ledérségével szemben. Bolond volt Turner és Constable szinessége; bolond Géricault romantizmus, Courbet realizmus és Manet impresszionizmus, midőn föltámadának az előző izlések ellen. Minden excentrikus, ami új. És ami excentrikus, arra a látszat némi jogosultságával rá lehet mondani, hogy bolond. De ez még nem bizonyítja, hogy azoknak, akik így vélekednek, igazuk van. Sőt a következő emberöltő rendszerint az újítóknak ad igazat. Hiszen ha újítók nincsenek, akkor még most is a XII-ik század bizancci mozaik-munkások modorában festenének az emberek.

Az újítás mindig az önérdék nagy kockázatával és többnyire tetemes sérülésével jár együtt. Az újítók iránt tehát kegyelmezzünk; engedelkenységgel kell hozzájuk közelednünk; igyekeznünk kell őket megértetni; és csak ha teljesen fölfogtuk, hogy mit

akarnak, szabad fölöttük itélnünk annak mértéke szerint, hogy mit ér az, amire törekednek és mennyit voltak képesek abból elérni, amire törekedtek.

Ha így teszünk, akkor nincs kizárva annak lehetősége, hogy igazságosak leszünk. Ha azonban praedjudiciális eljárással utasítjuk vissza az újítót, senki sem mondhatja meg, hogy érdemben kinek van igaza, neki-e vagy nekünk?

Különben a szóbeszéd könnyű. Nagyobb meggyőző ereje van a ténynek. Nézzük meg tehát a kiállítást.

A régi műcsarnok nagytermében, a belépőtől balra van Grünwald Bélának egy csomó tájképe; és ezek között egy nagyobb festmény, melynek címe: „Műteremben.” Ne törődjenek a címmel! Az semmit sem mond: a műteremből vajmi keveset látunk e képen; és ez a kevés is csak jellező van. De nézzék meg azt a fiatal embert, háttal az ablaknak, fáradtan, kimerülten, arcán a fájdalom kétfelének komor kifejezésével, mintegy bele-süpped a festő-állvány mellett levő nagy bárszék karosszékebe. Ez a festő, ki az egész nap feszült lélekkel, ideges mohósággal a „rémtő

tegnap egy nagy író is mondta, voltaképen nem is valami nagyon szomorú a jövő. Igaz ugyan, hogy az alkotmány nincs meg a maga egészében, de hol van az elveszett része? Hát hol lehetne másutt, mint Rakovszkynál, Horánszky-nál, Polónyinnál. Mert amelyik perczben ők akarják, akkor adhatják vissza. Ha ők megszűnnek obstruálni, rögtön megvan az indemnity és megvan utána minden. Világos tehát, hogy ő tőlük függ. Az ő kezükben van. Derék magyar emberek kezében, akik ellen nem lehet semmi kifogást tenni. Hányzor volt már rosszabb helyen is.

Azért hát ne méltóztass busulni, tekintetes magyar olvasó. Ha minket szabadelvűeket szeretsz, akkor tudod, hogy nem mi vagyunk az okai és nem haragszol, ha pedig őket szereted, akkor bizonyára megnyugtató lehet rád nézve, hogy ilyen jó, bizalmas embereid kezében van a haza sorsa.

A politikai helyzet.

A miniszterelnök bécsi útja kötötte le az ellenzéki politikai körök figyelmét. Abban a magában véve oly egyszerű tényben, hogy a miniszterelnök az újévi üdvözlés átadása céljából kihallgatásra ment ő felségéhez, az ellenzéki körök a helyzetre következtettek messzesemenő feltevésekkel, melyek azonban mind, legalább is — túlzottak.

Nagy várakozással néznek a képviselőház holnapi ülése elé, amely azonban minden valószínűség szerint sima lefolyású lesz. Az ellenzéki pártok csak holnap akarnak megállapodni a teendőkre nézve, mert ma még igen sokan hiányoztak a fővárosból.

Érdekes momentuma a politikai helyzetnek a mai nap, mint adófizető nap. Az adófizetők nem igen élnek az ex-lex-állapot áldásával, hanem tüntetőleg fizetnek.

A nap egyéb eseményeit a következőkben foglaljuk össze.

(Bánffy útja.)

Miért ment Bánffy Bécsbe? Ez a kérdés dominálta ma este a szabadelvű párt hangulatát.

— Minden évben Bécsbe megy ilyen tában a miniszterelnök; harmincz év óta nem volt még olyan január másodika, amikor a miniszterelnök itthon lett volna. Így azóltak rémelyek.

— Igaz, hogy fel kell mennie ilyen tában, de a nap, amelyen okvetlen föl kell utaznia, nincs meghatározva. Hát mégis csak kell lenni valami egyéb okának is. Ezt beszéltek mások.

Fölmerült az a kalandos hír is, mintha Bánffy utazása a Horánszky-párbaival lenne kapcsolatban. Azt is beszéltek, hogy Bécsben a diplomáciai körökben nagy reszenzust keltett, hogy a magyar miniszterek egy hete folyton vívópózbán vannak. Ezért most a korona meg akarja tiltani a Bánffy-Horánszky-párbaikat.

Sőt akadtak olyan nagyszantáziájú férfiak is, akik azt latolgatták, milyen politikai konzekvenciái lennének annak, ha Bánffy a korona tilalma dacára is ragaszkodnék ahhoz, hogy ő meg akar verekedni Horánszkyval.

Persze, mindez csak mesebeszéd. Olyan mese, mint egy estilapnak az a híre, mintha Bánffyt azért citálták volna Bécsbe, mert II. Vilmos német császár kijelentette, hogy az ex-lex Magyarországgal nem tartja fenn a hármasszövetséget.

Beavatott helyen azt beszéltek, hogy a miniszterelnök útja már egy hete el volt határozva s az a célja, hogy a rendes újévi látogatásokon kívül a felségnek a politikai helyzetről jelentést tegyen. A pártkörben nagyon várták Bánffyt, de nem jött fel.

Hivatalosan a következőket jelentik a miniszterelnök bécsi útjáról.

Báró Bánffy Dezső miniszterelnök ma kihallgatáson volt a királynál és valószínűleg még ma visszautazik Budapestre.

Báró Bánffy Dezső miniszterelnök holnap reggel visszaérkezik Bécsből, ahol ma szokás szerint átadta ő felségének a magyar kormány üdvözlését. Az a hír, mintha a miniszterelnök külön rendeltetett volna Bécsbe, teljesen alaptalan. A miniszterelnök már utjelölt rendeltetett ezen szokott bécsi útja iránt. Természetes, hogy a miniszterelnök ezen alkalommal a királynak a helyzetről is tett jelentést.

(A kibontakozás.)

Bécsi tudósítónk jelentése szerint Bánffy bécsi útja a politikai helyzeten mit sem változtat. A disszidensek és a szabadelvű párt egyes tagjai közt megkezdett kompromisszumokra nézve a miniszterelnöknek teljesen szabad kezet engedtek legfelsőbb helyen.

(A fentebbi bécsi hírek némi valószínűséget csak az a másik hír kölcsönöz, mely a budapesti politikai körökben czirkulált ma, hogy ugyanis sikerült a békéltetőknél olyan kibontakozási módot találni, amely mellett se személyeket, se princípiumokat nem kellene áldozatul hozni. Hogy ilyen modust csakugyan találhattak in thesi — azt elhisszük — de hogy ehhez megtalálják-e egy szersmind a szereplő személyek kibékülési készségét, az a nagy kérdés.)

(Tervezgetés.)

Abszurd helyzetben persze a fantázia is abszurd virágokat hajt.

Vannak, akik úgy beszélnek már „paktum”-ról, mintha legalább is napok óta tárgyalnák az illetékes tényezők a béke pontozatait. Ezzel szemben mások igen pesszimistikusan ítélik meg a kibontakozás esélyeit.

Az újévi beszédek tartalmáról ma is sokat beszéltek a szabadelvű pártkörben s azt is sokat emlegették, hogy Széll Kálmán hatása alatt lettek azok olyan simák, a milyenek voltak. Az ellenzék részéről terjesztett kegyetlen klotür-hírek után általában nagy megnyugvással fogadták e beszédeket.

(Wlassics „lemondása”.)

A politikai fantázia a mai napon a Bánffy-kabinet egyik tagját le is mondatta. A „Magyarország” azt írja, hogy Wlassics le akar mondani, mert indemnity nélkül nem tartja meg a tarczáját, sőt ezt már el is mondta kollégáinak és csak Lukács László unszolására késik még néhány napig a formális demisszióval.

Ebből a hírből pedig egy szó sem igaz. Wlassicsnak esze ágában sincs lemondani, sőt épen az ő tarczáját érinti legkevésbé az ex-lex-állapot. Az a hír is csak mese, mintha a kabinetben nézeteltérések lennének és Fejérváry és Darányi valamilyen nézeteltérésbe jutottak volna a miniszterelnökkel.

Ugyanerre vonatkozólag jelenti a „B. T.”:

Vonatkozással egy esti lap azon híreire, melyek az ex-lex állapot indokából a miniszterek közti nézetkülönbségről szólnak, legilletékesebb helyről fel vagyunk hatalmazva kijelenteni, hogy a kabinet tagjai közt ilyen nézeteltérés nincs.

szenvedély sulyos ostora alatt dolgozott, keresett, próbálgatott, kinlódott és — nem talált semmit; nem sikerült semmije. A művészi alkotás lélekemésztő örületével kergette, üldözte eszméjét, mondhatjuk eszményét; és nem érte utól; közel sem férközhetett hozzája. Ez az anyag oly szívós az ő ellenállásában, hogy az ember kétségbeesik rajta; ugymint a saját tehetetlenségén. Ime a rettentő, lesújtó tudat, melynek terhe alatt a szenvedélytől izgatott fiatal ember lehanyatlak, leroskad a karosszékre. Bágyadtan, szomorúan tekint maga elé, boldogtalan révedezésben, mely botakarja, de nem melegíti a lelket.

A lélek e hangulatának felel meg a borongós homály is, mely a műterem sarkát betölti. A fauteuil körül a levegő, finom állatszó, de tele homálylyal. Csak a szék támlájának felső élén fut végig a leáldozó nap egy téveteleg sugára, megaranyozva a fényfogó pontokat, mintha a festő mindig élő erejét jelképezné, mely e perczben nyígyan elbágyadt, de azért nem csügged. E sugár a műeszmé, melyet az ifjú festő tovább forgat, gyúr és forral a lelkében... Holnap ez a leáldozó nap vissza fog jönni és holnap a művész újra hűgőre kél lelke szülöttjével, azzal a rátartós

eszmével, mely nem akar meghódolni; és azzal az ellenálló anyaggal, mely az eszme inkarnációjához nem akar kinálkozni.

Ime Grünwald Béla képe. Tagadhatja-e valaki, hogy az, aki e képet megfestette jeles munkát végzett; és hogy nagy erőfeszítésért igényt tarthat elismerésünkre? E kép festője a legnehezebb feladatok egyikét választotta: egy imponderábilét festett meg, a tehetetlenség saját erejében való kételkedését. És megérteti magát a szemlélővel. Nagy dolog.

Ez nem bolond munka. Ezért a műéri hálásnak kell lennünk, még ha kifejezési eszközeiben kissé ujszerű is.

De ki akarnak-e önnök menekülni a tapintathatlan lelki hangulatok országából a szabad természetbe, a való anyag honába, hol minden a külső érzék uralma alá esik; ki a letarolt földekre, hol a gulya delöl, hol a kolomp hangja és az itató kut ágasának nyikorgása a fülbe hat, hol a verőfény széles árja a dombok tetején hentereg végig és a lejtők lágy pázsitja az embert csöndes pihónőre hívja? Akkor forduljanak meg a teremben és nézzék.

Glatz Oszkár remek tájképét, melynek címe: „A csordakutnál.” Ennél szebb és

sikerültebb tájtánuulmány ritkán volt a magyar tárlatokon látható. A föld anatómiáját, föltületek hűsége ábrázatát, a lég és fény távhatását Mészöly Géza óta magyar festő még nem találta úgy el, mint Glatz Oszkár ezen a képen. A csodával határos, amit ez a fiú e képen elért. Ez a tiszta, igaz valóság. Majdnem azt mondanók, hogy a szent valóság; oly megható a természetnek ez őszinte, szerény képe. Ebben aztán nincs tettetés. Ebben nincs előreszámitó akaratosság; semmi póse, sem excentrikus, sem koncentrikus. A tiszta, a meztelen érzéki látvány, amint a természet kínálja; a természet, mely nem kendőzi magát a művész számára és melyet a művész nem szentségtelenít meg egyéni számításának cziczomáival.

Szintén látjuk a festőt, amint kiül egy domb tetejére és minden javító, rendező, válogató fontolgatás nélkül átveszi vásznára, amit lát; mindent, amit lát; és semmi mást, mint amit lát. Nem szenvedég; nem érzékenykedik; nem kritizál; nem akar okosabb lenni az uristennél. A természet gyönyörű. Ez neki elég. Nincs is más gondolata, mint az, hogy a természet képét visszaadja. Ugy, ahogy van; ahogy látja.

(V. b. t. t.)

Nem olyan irányban, mintha bizalmi tüntetésnek vennék, de kellemes érzéssel fogadták a pártban azt a tényt, hogy a két legutóbb kinevezett miniszter azonnal megkapta a titkos tanácsosságot. Ausztriában ez mindig így volt, de a magyar minisztereknek eddig 2-3 évig kellett várakozniuk, amíg titkos tanácsosok lettek. Most Bánffy itt is megszerzte a paritást.

(A párbaj.)

A ma este elterjedt hírek szerint a Bánffy-Horánszky-párbaj holnap délelőtt tíz órakor lesz a honvéd-lovasági laktanyában. Föltételek: kétszeri golyóváltás, husz lépés távolság, avance nélkül. Hogy vontesővíz pisztolyt fognak használni, nem felel meg a valóságnak.

Arról a hírről, mely a Bánffy utja és a párbaj között nexust keres, megemlékeztünk már. Érdekes, hogy másik — ellenzéki forrásból eredő — hír szerint a király követelie a párbajt. Tehát követeli is, meg el is tiltja.

(Ex-lex-adók.)

A főváros terén ma valóságos demonstráció folyt az adófizetéssel. Tolongtak az emberek az adópénztárhoz, úgy, hogy ma tízszer annyi adót fizettek Budapesten, mint más évben január 2-án. A vidékről is érkeznek ilyen hírek. Ami nagyon jellemző a közvélemény alakulására. Mert fizetéssel eddig nem igen szoktak demonstrálni.

Az egyes kerületekből a következő jelentések érkeztek be:

A főváros VI. kerületi adóhivatalánál, hol Jókai Mór fizette be adóját, ma ember ember hátán tolongott, hogy tüntessen az — adófizetéssel. Az adóhivatal kénytelen volt a hivatalnokok számát hirtelen megszorítani, hogy megfelelhessen a nagy megrobanásnak. S ugyanennél az adóhivatalnál december utolsó napjaiban, tehát akkor, mikor az ex-lex már szinte bizenyos volt, oly tömeges volt az adófizetés, oly nagy volt a közönség tolongása, hogy e hónapban százharminczkilenczezer forinttal többet vettek be, mint az előző év december havában. Az adózó polgárok így dezavualják azokat a nagyhangú hazafiakat, kik jogtalanul s kéretlenül hívatkoztak rájuk.

Az V. kerületben a délelőtti folyamán

nem kevesebb, mint 19,318 koronát fizettek be. Három fél egész évi adóját fizette ki, ifjú Kohn Armin 2200 forintot, Schlesinger Sándor 5810 forintot és egy ügyvéd 124 forintot. Mind a hárman kijelentették, hogy a kormány iránt való bizodalomuk jeléül fizetik ki az adót. — A IV. kerületben, ahol a pénzintézetek zöme van, a kereskedők és iparosok banktársasága 1750 forintot fizetett. A példa remélhetőleg ragadóssá fog válni.

A vidékről is hasonló jelentések érkeznek. A vidék nagyobb városaiban mindenütt rendszeren folyt az ügykezelés és mindenütt normálisan folytak be az adók.

Győről a következőket jelenti tudósítónk:

Az ex-lex állapot mai első hétköznapiján a város összes hivatalaiban rendes ügymenet van. A városi házipénztárnál, valamint a királyi adóhivatalnál a lakosság minden felhívás nélkül fizette adóját, úgy, hogy a múlt év ezen napján történt fizetésekkel szemben semmi különbség nem van. A városi jövedéki hivatalnál is normális a közvetett adók lerovása.

Esztergomból jelentik: Az adófizetés az ex-lex dacára úgy a városi adópénztárnál, mint az állami adóhivatalnál az egész nap folyamán szép eredménnyel folyt. A városi pénztárnál fizetők száma s a befizetett összeg is nagyobb volt, mint a múlt évi január 2-án. A királyi adópénztárnál a berétel ezekkel meghaladja a múlt évi január 2-diki beretelt. Mind a két pénztárnál igen sokan teljesítettek fizetést, akiknek a tartozása még esedékes sem volt, hanem csak hetek múlva következett volna be a fizetés határideje. — Így tüntetnek Esztergomban az obstrukció ellen, abban a városban, amelynek a képviselője az áldatlan helyzet megteremtésében szintén részes, amennyiben azt cselekvőleg elősegítette.

(Jókai Mór példája.)

Jókai Mór a „Nemzet” mai számának élén a következő felszólítással fordul a magyar nemzethez:

Felszólítás a magyar nemzethez!

Amint a magyar pénzügyminiszter rendeletét elolvastam az adóhátralékok behajtásának felfüggesztéséről, azonnal erkölcsi kötelességemnek tartottam az újév legelső hétköznapiján az adóhivatalba felsietni s ott mind az elmúlt évi hátralékomat, mind a jelen 1899-ik évi első évnegyedi adóilletékeimet befizetni.

És ezennel felszólítok mindenkit, aki a hazát igazán szereti, akinek a nemzet becsülete, az ország hite drága, hogy kövesse a példám s adóját, melylyel nem a kormánynak, de a hazának tartozik, fizesse be hivatalos figyelmeztetés, kényszerítés nélkül.

Hiszem — sőt bizonyosan tudom, hogy felszólításom nem lesz kiáltó szó a pusztában.

Budapest, 1899. január 2-ikán.

Dr. Jókai Mór
adózó polgár.

Jókai Mór egyébként elmondta újságíróismerőseinek, hogy egyszerűen meghatotta a fővárosi közönség erős kötelességérzeke. Már amikor ő járt a maga adójával az adóhivatalban, egész sokadalom tolongott körülötte. Mind sietett az adóját lefizetni s délig ugy felszaporodott a hivatalnokok munkája, hogy szinte kidőltek a fáradságtól. Hat segédhivatalnokot kellett a szomszédos teremben elhelyezni, hogy az adóbefizetéseket gyorsabban lehessen lebonyolítani.

Az öreg Jókai nevetve jegyezte meg:

— Ha a főváros példája a vidékre is átragad, nemsokára a pénzügyminiszter fogja leimádkozni az évenkénti ex-lexet. Mert rendszerint időben nem is szokták úgy megostromolni az adóhivatalokat, mint most, az ex-lex-világban.

(Nincs változás.)

Lukács László pénzügyminiszter még a múlt év utolsó napjaiban körrendeletet adott ki, amelyben az adók és illetékek beszedését és behajtását szabályozza. A rendelet, melynek kiegészítője az az utólagos rendelkezés, mely szerint adóvégrehajást elrendelni nem szabad, így hangzik:

Minthogy az 1899. év négy első hónapjában viselendő közterhekről és fedezendő állami kiadásokról szóló és általam az 1897. XX. törvénycikk 19. szakaszának rendelkezése szerint idejében benyújtott törvényjavaslat a folyó évben előreláthatólag már törvényerőre emelkedni nem fog; mint-hogy másrésről az állami kiadások teljesítését — amely kiadások részben közjogi, részben pedig magánjogi czímen alapulnak s így ez utóbbiak bírói uton is az államkincstárral szemben bármikor érvényesíthetők, — és ezzel kapcsolatosan az állam jövedelmeinek beszedését a közhitel, a köz-, állam- és magángazdaság megrázkódtatása nélkül felfüggeszteni nem lehet; az e tekintetben netalán fölmerülő kételyek eloszlatása végett kijelentem, hogy az összes állami kiadások úgy amint azokat

Ne higgyék, hogy emóció nélkül dolgozik. Nagyon tévednének e föltevésben. Rettegően föl van indulva. Lelke háborog, vajdik, viharzik. Mert a természet képe kaczer ellenállással ki akarja magát vonni az ember hódító hatalma alól. A természet, mint mondók, nem festi magát; de nem is engedi magát könnyen festeni. Ember kell ahhoz, hogy hatalmat nyerjenek rajta. De ebben a kis emberkeben nagyobb az erő, mint a természetben a dacos ellenállás. Az értelem viaskodik itt az anyaggal; és győzedelmeskedik rajta. Az a nagy munka, melybe amott Grünwald festője belehagyadt, azt Glatz Oszkár diadalmasan véghezviszi. Mert Glatz Oszkár a legnagyobb festő-tehetségek egyike, melyeket a magyar nemzet szült. Csodálatos az adomány, melylyel az ég megáldotta, és bámulatos a művészi tudás, melyre már is szert tett. Munkácsy Mihály nem keltett hasonló korban annyi jogos reményt, amennyit ez ifjú jövőjehez fűzhetünk.

Mindent tud. Már most is. És mindenre vállalkozhatik. Már pályája kezdetén is. Távol van tehetsége a teljes kifejeéstől; de megmérhetetlennek látszik már megjelenése első perczében.

Örömmel tekintünk rá és meleg rokonszenven kísérjük szépnek, nagyinak ígérkező pályáját.

Meglássuk mi lesz belőle. Nem leszünk elnézők irányában. Mert a tehetség, mely ennyit ígér, nagyon kihívja maga ellen a szigorú bírálatot. Noblesse oblige.

Pompások többi tájképei is; a „Fahordók”, a „Falurészlet”; és impozáns hatásuak arcképei; a szakállas öreg ur és nejének arcképe, mely egy egyszerű rembrandesque-kísérlet, tele léttel és hódító erővel.

Mert az a különös ezeknél a nagybányaiaknál, hogy mindent festenek: tájképet, genre-t, arcképet, csendéletet, sőt a korunkban oly nagyon elhanyagolt történeti képet is. Ők nem ismernek műfajt; nem válogatnak a tárgyban. Nekik szakmájukat nem a tárgy adja meg. Szakmájuk a festés. És mindent, ami megfesthető, uralmukba vesznek, mihelyt őket művészi alkotásra lelkesíti. Universalisták, mint maga a természet, mely mesterük, tanácsadójuk, vezérük.

No, ugy-e, hogy nem bolondok?

Történeti, illetőleg bibliai képet mutat be a jeles Fereczky Károly, ki a „Három királyokat” festette meg, amint sűrű erdőn ha-

ladnak keresztül, lóháton. A fölfogás érdekes; a kivitel is figyelemre méltó. A kép, fájdalom, oly rosszul függ, hogy sehonnan sem látható egészében. És így nem is igen ítéltjük meg. A kisebb terjedelmű tanulmányok, melyeket a művész e képhez készített, igen szépek.

Klaber Gyula arcképei is sikerültek. Az egyik Csatai Zsófi érdekes arczát adja vissza, és ebben a kiváló művészno szeszélyes vidámságának kifejezése is megvan.

A Hollósy-iskola tanítványainak kiállításában, mely külön termet tölt meg, Szeremley Gyula sikerült tanulmányfejei, valamint Károlyi Lajos, Goldstein Lajos és Hont Nándor tanulmányai keltenek figyelmet. Erősebb képesség nyilvánul bennük.

Említéssel tartozunk még Csók István „Bűnbánó Magdolná”-jának is, mely tekintélyes mű és kedvező fogalmat ad e nagyratemeti festő komoly törekvéséről és ernyedetlen szorgalmáról. Templomok, melyek Csók nagyon világias Magdolnáját megvegyék, nem igen fognak találkozni; de műéri ember nem fog előtte elmenni anélkül, hogy elismeréssel ne adózzék lelkes festőjének.

Keszler József.

az 1898. évi állami költségvetésről szóló 1898. VI. törvények és az azóta alkotott külön törvények és törvényes intézkedések megállapították, további intézkedésig, mindenkor külön utasítás bevárása nélkül teljesítendők.

Szintugy megteendőek további intézkedésig a fennálló törvényekben és szabályokban gyökerező mindazok az intézkedések, amelyek az idézett törvényekben és az azóta alkotott külön törvényekben és törvényes intézkedésekben megállapított összes bevételek biztosítására szükségesek.

Hogy ez alól az általános szabály alól a közadók terén mennyiben lesz eltérésnek helye, külön utasítás fogja szabályozni.

Az utalványozás (előírás) az utalványozó hatóságok részéről és a számvédségek hivatászerű szolgálata a fennálló törvények és szabályok szerint és akkép teljesítendő, hogy a jelen utasításom foganatosítása folyamán eszközölt minden utalványozás (előírás) a bevezetésben említett törvényjavaslatban kért felhatalmazás elnyerése esetén az állami költségvetésbe akadálytalanul beilleszthető legyen.

Eszerint az állami számvitel alaki berendezése semmiféle változást nem szenved.

A jelen utasítás alapján kibocsátott összes kiadási utalványok ellenjegyzendők.

Mint hogy a jelen utasítás, a dolog természetéből, a pótkézelési negyedre nem terjed ki, az utalványozási jog ezen időszak alatt az 1897. XX. törvények 25. szakaszában foglaltak szerint gyakorlandó.

A jelen utasítás az 1899. év négy első hónapjában viselendő közterhekről és fedezendő állami kiadásokról szóló és alkotmányos tárgyalás alatt álló törvényjavaslat törvényerőre emelkedésekor azonnal hatályát veszti.

Budapest, 1898. december 28.

Lukács, s. k.

(A holnapi ülés.)

Az ellenzéki pártok ama egyöntetű határozata értelmében, hogy a kormány ténykedését a házszabályok által engedte minden törvényes eszközzel meg fogják akadályozni: a képviselőház holnapi ülésében a napirendet megelőzőleg az ellenzéki pártok vezérei sorra szót emelnek, hogy bejelentsek a legmesszebbmenő obstrukciót és hogy maguktartásuk indokait kifejtsek. Egyben a vitarendező-bizottság újból megkezdí működését: ennek tagjai a függetlenségi párt részéről: Josth Grula, Kúhik Béla és Tóth János, a nemzeti párt részéről: Hock János, Ivánka Oszkár és Makfalvy Géza. Egyelőre az elnökválasztásra vonatkozólag kifejtett vitát fogják folytatni.

(Az ellenzék mozgalmá.)

A függetlenségi párt több tagja mozgalmat kezdeményezett a fővárosban legközelebb nagyszabású országos tüntető népgyűlés megtartására. A mozgalomba bevonják az egyetemi ifjúságot is, valamint a fővárosi szociál-demokratákat és a vidéki függetlenségi polgári köröket. A népgyűlés célja: tiltakozni az alkotmány felfüggesztése ellen. A részletek megállapítása végett szerdán este a Saskörben értekezlet lesz, holnap pedig a függetlenségi 48-as polgári körben lesz erre vonatkozólag értekezlet.

Horánszky Nándorhoz a szepesi választók üdvözlő iratot intéztek, ő maga pedig egy nyilatkozatot tesz közzé a „Politikai Értésítő” útján, melyben a hozzá érkezett rokonszenves és bizalmi sürögnyökért hálás köszönetet mond.

(A kormánypárt üdvözlése.)

Temesvár város törvényhatósági bizottságának tagjai — mielőtt tegnap Molnár főispán üdvözlésére testületileg a megyeházra vonultak — tömegesen aláírt távirattal üdvözlöttek báró Fejérváry honvédelmi minisztert, mint a város népszerű képviselőjét. Báró Fejérváry ma táviratilag fejtette ki köszönetét temesvári választóinak.

A veszprémi megyei szabadelvű párt ma nagy értekezletet tartott, mely a súlyos politikai helyzetben kitartással küzdő szabadelvű pártnak elismerését nyilvánította és működéséhez előbbi

sikert kívánt, báró Bánffy Dezső miniszterelnöknek és a kormánynak bizalmat szavazott, Szabó Imre képviselőnek pedig politikai magatartásáért helyeslését nyilvánította.

A nagykomlói választókerülethez tartozó kikindai járásbeli községeknek mintegy 600 választója ma Mokrinban összegyűlve, a parlamenti kisebbség magatartása fölött felháborodásának éles szavakban adott kifejezést, egyben pedig a kormánynak és Belitska Béni országgyűlési képviselőnek hősiességéért és kitartásáért köszönetet és feltétlen bizalmat szavazott és erről a kormányelnököt és Belitska Béni országgyűlési képviselőt táviratilag értesítette.

TÁVIRATOK.

Lipót király betegsége.

Brüsszel, január 2. Lipót király az újév alkalmából nem fogadta a képviselőket és nem is hívta meg őket ebédre. Mindennek azonban nincs politikai oka. A király lábán daganat támadt, mely miatt alig bír járni. A király Klementina hercegnő kíséretében január közepé felé hosszabb tartózkodásra Dél-Franciaországba utazik. (N. Fr. Pr.)

Schönborn biboros visszavonulása.

Prága, január 2. A lapoknak az a híresztelése, hogy Schönborn biboros prágai hercegeinek valamennyi méltóságáról lemondani és egy olasz kolostorba lépni szándékozik, illetékes helyen szerzett értesülés szerint teljesen légből kapott.

Az ifju-törökök mozgalmá.

Konstantinápoly, január 2. Az ifju-törökök röpiratot adtak ki a szultán ellen, melyben nemcsak a szultánt, de a nagyköveteket is a legsúlyosabb vádakkal és a legdurvább rágalomokkal illetik. A röpirat nagy izgalmat okozott és bár a legszigorúbb vizsgálatot indították meg, a szerzőket nem sikerült kinyomozni. Már az egész országot elárasztották a röpirattal és mindenütt mohón olvassák.

Amerika és a Filippi-szigetek.

London, január 2. A „Times”-nak jelentik Filadelfiából: A Filippi-szigetek katonai igazgatóságának megkönyvitése céljából a kormány két száz angol mértföld hosszú tengerelatt kabelt szándékozik lerakni, amely Luzont, Masbatét, Cebut és Leytet összekötné Amerikával.

New-York, január 2. Manillai táviratok szerint Pojó városa tele van fegyveres bennszülöttekkel. A felkelők ellenállásra készülnek Miller tábornok ellen, ha ez erőszakkal akarja őket a város átadására kényszeríteni. Miller tábornok új instrukciókért küldött Manillába, időközben pedig előkészületeket tesz a kikötésre.

Madrid, január 2. Rios tábornok távirati úton jelenti, hogy Manillába érkezett. A Viscaya-szigeteket teljesen kiürítette és 14 erődöt levegőbe roptatott. A csapatok Zamboangában vannak összegyűlve.

New-York, január 2. Washingtoni távirat szerint Otis tábornok jelentette, hogy Aguinaldo nyomtalanul eltűnt.

New-York, január 2. A „New-York Herald”-nak azt jelentik Washingtonból, hogy a kormány tegnap a Fehér Házban összeült, mert Otis tábornoktól nagyon fontos hírek jöttek. A kormány fontos utasításokat küldött Otis tábornoknak. Más oldalról azt jelentik, hogy Luzon szigetén a felkelők magatartása nagyon fenyegető. Aguinaldo eltűnése azt az aggodalmat kelti, hogy az amerikaiak ellen lázadást készítenek elő.

A pápa az antiszemiták ellen.

Páris, január 2. Ultramontán körökből kiszivárgott az a hír, hogy a pápa Langenieux rheimsi érsek és Ceirvrouans bourgeois-érsek tanácsára elhatározta, hogy egy encziklikát bocsát ki, amelyben az algiri antiszemita lázongást elítéli és amelyben a Dreyfus-ügyről is meg fog emlékezni. (N. Fr. Pr.)

Kuba átadása.

Havanna, január 2. A spanyol zászló helyett tegnap tűzték ki az amerikai zászlót. A szuverenitás formális átadása csupán abban állott, hogy a kormányzó palota termében Spanyolország és az Egyesült-Államok képviselői beszédet mondtak. Az ünnepies aktus előtt és után a kikötő erődjében és a hadihajókon üdvözléseket tettek. A háztetőkön összegyűlt tömeg lelkes örömrivalgással üdvözlölte az amerikai zászló kitűzését.

Angol-francia viszálkodás.

London, január 2. A „Times” a sanghail francia telepnek adott konzesszióról írva, ezt mondja egyebek között:

Jó volna idejekorán megértetni, hogy nem vagyunk hajlandók efféle bánásmódot eltűrni. Németország, az Egyesült-Államok és Japán ép úgy érdekelve vannak abban, mint mi, hogy Franciaország ily politikája ilyen irányt vett. Akármilyen nyomást gyakorolnak is a francziák a pekingi kormányra, sokkal közvetlenebbül és élesebben érezhetjük erőnket.

Dingley.

Washington, január 2. Dingley szenátor, a róla elnevezett vámtarifa megalkotója, tüdőgyuladással súlyosan megbetegedett.

A Dreyfus-pör revíziója.

London, január 2. Szilveszter éjszakáján Zolát meglátogatta itt egy barátja. Zola nem akarta, hogy a Dreyfus-ügyről interviút csináljanak ki tőle, azért csak rövid pár szóval beszélt az ügyről: A „Times”-ban megjelent hír — úgy mond — amely róla azt állítja, hogy a Dreyfus-ügyből kifolyó póre után megszökött Párisból, nem való. Midőn ugyanis Zolát elítélték, Labori azt mondta neki, hogy majd elfogják; erre Zola nem szólt semmit, hazament, otthon megebédelt és ebéd közben határozta el, hogy Angliába utazék. Ő előbb nem is gondolt erre.

Ezenkívül elmondta Zola, hogy okiratok vannak kezében, amelyek bizonyítják, hogy Zurlinden a Bonapartistákkal egy követ fúj. É miatt visszatér Párisba, ahova neje és Labori fogják majd visszakísérni.

India új alkirálya.

Bombay, január 2. Lord Curzon, az India számára kinevezett új alkirály, megérkezett ide. Üdvözlőfeliratot nyújtottak át neki, amelyben a lakosság minden rétegének megelégedését fejezik ki a kinevezés fölött. A felirat megemlékezik arról a nagy szerencsétlenségről, amely az országot és különösen Bombay tartományt érte és az indiai kormány segítségét kéri.

Lord Curzon válaszában kiemelte, hogy nagy örömmel látja, mily hű ragaszkodással viseltetik az egész birodalom a császárné és királyné iránt; ez a hű ragaszkodás a legerősebb kapocs, amely az ország különböző fajait és felekezeteit összetartja. Jelszáva mindig az lesz:

„Mindenkinek egyforma mértékkel.”

Az új alkirály aztán a bennszülöttek városrészén át a kormányzósági palotába vonult.

Forrongás Délamerikában.

London, január 2. A „Times”-nak jelentik Limából tegnapi keléttel: Bolíviában komoly forrongás ütött ki, aminek következtében az átviteli forgalom Mollendonál megszakadt. Ecuádoiban is nagy a nyugtalanság, ellenben Peruban teljes nyugalom van. A személyes szabadság törvényes biztosítékát ismét helyreállították. A legtekintélyesebb pártok Eduardo Romano polgári mérnököt, aki Angliában nevelkedett, jelölték a legközelebbi elnökválasztásra.

Strike a Thonet-gyárban.

Korleau, január 2. A Thonet-féle bútorgyárban ma kitört a strike. A csizolók, a kikknek ma azták tudtukra, hogy béreiket leszállítják, a többi munkásokat is kényszerítették a strikera. Berontottak a gépházba; ott leszedték a hajtószijakat, a mire az üzem megállt. A gyárbejáratnál apróbb verékedések is előfordultak. A gyártulajdonos jelenleg nincs itt; valószínű, hogy megérkezése elcsúszott a barozsai a gyárban és a gyár körül.

HIREK.

Az étherion.

Az újvilágból, ahonnan Tesla Miklós honfiktársunk szenzációs, de kétségbe vont találmánya, a drót nélkül való telegrafálás óta, újabb fölfedezésről nem jött hír, most a kutató emberi szellemnek megint egy újabb diadaláról jön szenzáció. Brush F. amerikai természettudós fölfedezte a világáethert, azt a hipotetikus anyagot, mely a világégrettem légűres téreit betölti és molekuláinak rezgése által a fényt szüli meg és az égi testeknek egymásra ható vonzóerejét közvetíti. Az aether tudvalevőleg eddig is létező anyagnak hirdették a természettudósok és magyarul le b-nek nevezték el. Így készült el azután a fénynek régi elmélete, mely szerint a napvilágot az aether rezgése hozza el hozzánk. Brush most az aethert, mely eddig csak szükséges feltétel volt a tudományban, valóságos anyagnak mutatta be. Valamely — a jelentésekben le nem írt módon — előállította, megfigyaszította, majd meg felmelegítette s elnevezte „étherion”-nak. (A találmány, úgy látszik, szerény tudóstól származik, mert a feltaláló nem a maga nevével nevezte el.) Megállapította Brush az új anyag (gáz?) tulajdonságait: benne van természetesen a levegőben és mivel a levegőnél 1.444.000-szer könnyebb, tehát egy köbcentiméter levegőben a köbcentiméternek csak másfélmilliomodrészét teszi ki. Még nem valószínű az sem, hogy az étherion több elemnek a vegyülete.

Ha ez a fölfedezés egészen igaznak bizonyul, akkor méltán nevezhető az évszázad legnagyobb természettudományi diadalának. Az étherion ugyanis a természettani hipotézisek bebizonyításán kívül át fog alakítani és ki fog egészíteni egész sor természetfilozófiai és spiritisztikus tételt. Brush tanár laboratóriumából bizonyos világnézetek átalakulása is származhat, hasonlóan ahhoz a korhoz, mikor Galilei tanítása kényszerítette az emberiséget a biblia bizonyos tételeinek új és másforma magyarázására.

Az anyag végtelenségének elpusztíthatatlanságának hirdetői, a régi Büchnerianusok élednek föl ettől a fölfedezéstől kezdve. Annak oktanak, hogy tudniillik az anyag is végtelen és sem teremteni, sem elpusztítani nem lehet, annak imé van már egy támogató bizonyossága. Az ő oktatásuk eddig nem tudott ellenállani annak az ellenvetésnek, hogy üres tér is van, az anyag tehát nem végtelen, hanem korlátozott rög, amely megszűnik létezni ott, ahol az erő még mindig megvan. Imé hát most az a bizonyosság, hogy az erő mindenütt együtt van az anyaggal, tehát az anyag az erővel egyforma osztályosa a végtelenségnek és az oszthatatlanságnak.

A metafizikában, a térnek, mint az idővel egy kategóriába eső, korrelatívában köldös fogalomnak, a szemlélet formájának képe szintén megváltozik. Brush fölfedezése a Königsbergi sirban megmozdul egy százados csontváz és azt sirja: „A tér, oh az az anyag, mert ameddig tér van, addig étherion is van. Oh, Brush ránczafolt szörnyen. A tér nem forma többé, hanem az étherion végtelen sokasága; mit szólnak ez ellen, mikor az amerikus oly világosan bemutatta, hogy már meg is fagyasztotta?!...”

A spiritiszták ujjonghatnak. Azok bizonyosan megtalálják már most, hogy micsoda is az a titokzatos fluidum, a léleknek első takarója, (mert a test az a második) a világító lélek-takaró, melyben a szellemek járnak! Mi más volna a „fluidum”, mint a láthatóvá lett étherion, az anyag, amely egymilliónegyszáznegyvenezerszer könnyebb a levegőnél s amely ennélfogva a földöntúli közlekedésnek is, az egész okkultisztikus világnak legjobb makadámja! Hát a telepátia, a látókosságot milyen könnyű már most megmagyarázni, azaz, hogy az idegenergia meglikli az étheriont és az erő azután így száll szempillantások alatt száz meg száz mérföldön keresztül, egyik embertől el a másikhoz!...

Még a természetfilozófok legujabb iskolájának, a hegeli „böhre Einheit”-ba átolvadt „molekulisták”-nak is van hasznuk a fölfedezésből. Amit ők vallanak, hogy a molekulák rezgése foglalja kölcsönös egységbe az embert a kozmossszal, hogy az akarat, a gondolat mind nem egyéb továbbított molekula-rezgésnél: annak most Brush fölfedezése szintén magától odaállította a kézzelfogható bizonyítékot.

Oly reális és nagy következményei volnának ezek a fölfedezésnek, hogy az amerikai újságírók fantáziájára nincs is szükség, ha az étherion jelentőségére gondol az ember. Ők tudniillik egyéb dolgokat következtetnek a Brush fölfedezéséből, ők már a Marsra akarnak evezni az étherionban, étherionból készült csónakokban.

Lapunk mai száma 16 oldal.

— A király rendjele. A japáni császár — mint egy bécsi lap jelenti — legmagasabb kitüntetését adta királyunk ő felségének. A rendjelet szerdán adja át a japán követ ő felségének.

— Gróf Hunyady László temetése. Ma szentelték be a pénteken meghalt gróf Hunyady László holttestét. A végültestességadásra a politikai és társadalmi élet kiválóságai jelennek meg az uri-utczai palotában. Ott voltak gróf Hunyady Kálmán főszertartásmester, gróf Apponyi Lajos magyar királyi udvarnagy, báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter, herczeg Lobkowitz Rudolf hadtestparancsnok, Rohonczy György altábornagy térparancsnok, báró Máriássy János altábornagy, Gromon Dezső államtitkár, dr. Falk Miksa, az első kerület országgyűlési képviselője, gróf Csáky Albin, gróf Keglevich István, gróf Zichy Nándor, Szilágyi Dezső, Beniczky Ferenc főispán, Daruváry Alajos kuriai tanácselnök, a szerb főkonzulátus tisztikarának élén Barlowicz György főkonzul, számos országgyűlési képviselő és más előkelőségek. A gyászszertartás fél háromkor kezdődött. Dr. Nemes Antal budavári plébános végezte nagy segédlettel. Beszentelés után a holtfogata hintóra tették a nehéz érczkoporsót és kivitték a nyugati pályaudvarra, ahonnan a pozsonymegyei írvánára szállították. Az elhunyt grófot holnap temetik el családi sírholtjában. Ő felsége a király gróf Paar Edo lovassági tábornok főhadsegéde útján a következő táviratot küldte az elhunyt gróf özvegyének:

„Engedje meg, hogy őszinte fájdalommal és mély részvételmnek adjak kifejezést ama nagy veszteség fölött, mely a gróf elhunytával exczellenciádat érte.”

Sándor szerb király Niseből a következőket táviratozta:

„Őszinte részt veszek az ön nagy fájdalmában. Sándor.”

Milan ex-király Belgrádból ezeket táviratozta az özvegynek:

„Az ön gyásza mélyen meghatott. Az elhunyt László gróf mindig nagy barátja volt az Obrenovics-háznak és Szerbiának. Egész lelkemmel részt veszek az ön fájdalomában. Milan.”

József Ágost főherczeg Voloskából és még számos előkelőség meleghangú táviratokban fejezték ki részvételmüket az özvegynek.

— Gróf Zichy Jenő fölolvastatás. A Vidéki hírlapírók országos szövetségének nagyváradi osztálya január közepén a szövetség nyugdíjintézete javára estélyt rendez. A rendezőség küldöttség útján fölkéri gróf Zichy Jenőt, hogy ázsiai utjáról az estélyen fölolvastatást tartson. A budapesti függetlenségi polgári kör a napokban küldöttségileg fog tisztelegni a grófnál és fölkéri, hogy a függetlenségi körben is tartson előadást ázsiai utjáról. Előadás után a gróf tiszteletére díszvacsorát rendez a kör.

A korelnök bátyja. A képviselőház jelenlegi korelnökének, Madarász Józsefnek, Amerikában él egy bátyja, ki a hozzá érkező magyarországi lapokból élénk figyelemmel kíséri a hazai eseményeket. Most írt egy levelet az öccsének, abból az alkalomból, hogy elolvasta azt a beszédet, melyben sirva arra kérte polgártársait

és képviselőtársait, hogy ne adják el az országot. Madarász László Amerikából segítségére jön az ellenzéknek és velük együtt azt hajtogatja, hogy Bánffy-nak el kell menni és hogy a király mást nevezzen ki miniszterelnökké, de dacára annak, hogy ő Amerikából nézi a dolgokat, mégis van egy helyes megjegyzése, és az ez: Igaz, ez egy kissé elkésletnek látszik, s tán az országgyűlés megnyitása akkor kellett volna meglelnie. Lám, és ezt az ellenzéknek Amerikából kell megtudni.

— Jurista-bál. A Jurista-bál január 21-én, szombaton, lesz a Vigadóban. A rendezőbizottság elnöke: dr. Ragályi Lajos, alelnökei: dr. Gáll Endre, Degré Andor, Dobóczy Ignác, dr. Babes Titusz és báró Sennyey István. Titkárok: dr. Csukássy Jenő, dr. Jánossy Béla, dr. Wenzel Árpád, jegyzők: dr. Baransky Gyula, ifjabb Fittler Imre, dr. Gyarmati Viktor, Petőcz Gyula, dr. Siklóssy József. Ellenőrök: dr. Balogh Sándor és dr. Kecskés Gábor, pénztárosok: dr. Kovács Ernő és dr. Nagy Emil, háznagyok pedig dr. Baky Imre és dr. Temple Rezső.

— Mattasich-Keglevich lefokozása. Zágrábról táviratozta tudósítónk, hogy Szilveszter estéjén hét órakor Mattasich-Keglevich főhadnagyot lefokozták. Előbb megjelent a czellájában egy tiszt, aki felolvasta neki a haditörvényszék ítéletét, amelyet Mattasich nemán hallgatott meg. Az ítélet felolvasása után, kinyitották az ablakokat és az ajtót és a katonai porkoláb végrehajtotta a lefokozást. Ezután az elítéltet két tiszt és három szüro-nyos közlegény kíséretében a pályaudvarra vezették, ahonnan Möllersdorfa szállították. Ott fogja Mattasich-Keglevich büntetését letölteni. Biztos forrásból értesülünk, hogy Mattasich az egész eljárás során váltig tagadta a váltóhamisítást, amellyel vádolták. Súlyosító körülménynek vette a haditörvényszék azt is, hogy inkorrekt életmódot folytatott.

— Róbert Károly Jászberényben. Igen különös alkalomból idézte föl néhai Róbert Károly király emléket a „Jászberény és Videke” utolsó száma. Ebben a lapban, melynek első oldala báró Bánffy Dezső jászberényi diszpolgárságának öröme aranynyomással jelent meg, a következő szelidhangú hír jelent meg:

„A jelenkor Róbert Károly. A történelembeli Zách Klárának tudvalevőleg Róbert Károly kegyetlensége vette el női életét, vagyis vágatta le a haját. Nem gondoljuk azt, hogy Suba András uram, a t. apponyista városi képviselő, olvasgatva a történelmet, Róbert Károlytól kapott volna kedvet az efféle kegyetlenségre, hanem bizvást elhiszszük, hogy Suba András uramba csak a közönséges fene esett belé, mikor az alábbi cselekedet hígyelejében megfogalmazott. Mit is tett hát? A múlt napokban tizennygy éves szolgáló leánytól nem livánt egyebet, mint hogy Suba a nappali erős kézimunka ráadásul tehenész hiányában éjjeli 2 órakor, 3 órakor keljen fel és lássa el az állatokat takarmánnyal. Szegény kis leány azonban eltöröde a nappali nehéz munka után, nem ébredt fel a ráparancsolt időben. Ezen annyira felbőszült a kegyetlen gazda, hogy ollót fogott s az alvó leánynak tövében levágta a haját. A kis leány felébredt és kétségbeesetten győződött meg, hogy szép nagy haja hiányzik. Másnap azután hazament Jakóhalman lakó szüleihez és zokogva panaszkodott el, hogy gazdája kegyetlensége női életét czudar módon megfosztotta. A szülői faktumra vitték a vadállatot; de ez gyáva meghunyászkodással nagy botán úgy akarta elmagyarázni gyalázatos tételt, hogy a leány sültgetvén a haját, ő maga égette le. Csakhogy azt elfeledte ez a vadmagyar, hogy hátul nem livat még a haját sütni, csak elől. Az azonban nem lenne káros, ha az ilyen czudar tett elkövetőjére elől hátul bélyeget sütnének, mert az erkölcsi megbélyegzés az ilyeneknek nem okoz fájdalmat.”

— A budapest-gödöllői telefon. A kereskedelmi miniszter rendeletére a Budapest és Gödöllő közt létesített telefont tegnap átadták a forgalomnak. Ez a távbeszélő budapest környékbeli jellegű s ennélfogva a megállapított feltételek mellett egy a budapesti telefon-előfizetők, mint a nagyközönség a megnyitás napjától kezdve igénybe veheti. Gödöllőn egyelőre két előfizető van: a császári és királyi várkapitányság és a gödöllői magyar királyi koronaúradalom igazgatósága.

— A közrekerült Krivány. Aradról jelenté tudósítónk: Dr. Lehmann Viktor királyi alügyész ma terjesztette be indítványát a törvényszék elé Krivánnak az igazságügyminiszter útján kérendő kiadatása dolgában. Az ügyészi indítvány arra is kiterjeszkedett, hogy az aradi törvényszék kérje meg a bécsi tartományi törvényszéket, értesítse őt Krivány elindításának idejéről. Ennek a kérésnek az az oka, hogy Aradon attól tartanak, hogy megérkezésekor inzultálnák Kriványt. Az ügyészség ezért megkérte az aradi téparancsnokságot, hogy Krivány megérkezésekor két század katonaságot rendeljen ki a vasuti állomáshoz. Az elfogatási parancsot már megküldötték Bécsbe. Valószínű, hogy Krivány előbb leüli büntetését Bécsben a hamis név használatáért, aztán hozzák Aradra. Krivány elfogatásának híre Arad bizonyos körében nagy nyugtalanságot keltett. Krivány vallomása a sikkasztás és hiányos ellenőrzés körülményeit valószínűleg másképpen fogja megvilágítani, mint azt az eddig folytatott fegyelmi és bűnügyi vizsgálat kiderítette. Erre lehet következtetni arról is, hogy egy megyei tisztviselő, akit a vizsgálat során fölfüggesztettek állásától, tegnap óta eltűnt Aradról.

— Rejtélyes eset. Montepin regényeibe illő rejtélyes esethen nyomoz most a fővárosi rendőrség. Bayer Antal bérkocsis ma beállított a főkapitányságra és ott a következőket jelentette: A nyugati pályaudvar előtt egy elegáns öltözetű nő és egy uri külsejű férfi szállott a kocsijába. A férfi parancsára az István-úton levő kereskedelmi kórházhoz hajtott, ahol a nő leszállt és bement a kórházba. A férfi ezután az Erzsébet-tér 9. számú házához vitette magát. Itt kiszállt. A kocsisnak azt mondta, hogy várjon rá, s vele volt kis kézi bőröndjét a kocsin hagyva, bement a házba. A kocsis egy óránál tovább várt hiába a ház előtt utasára. Ekkor türelmét veszítve maga is bement a házba és tudakozódott az ismeretlen után. Itt azonban a házbeliek mit se tudtak róla. A koffert a rendőrségre vitte, ahol azt felbontották és egy teljes szalonruhát és egyéb ruhadarabokat találtak benne. A rejtélyes dologban a férfi eltűnésénél még különösebb az, hogy a kereskedelmi kórházban fölvétele senki sem jelentkezett, és ott mit se tudnak az asszonyról, aki szintén eltűnt. — Valószínű, hogy a rejtélyes pár ilyen módon akart hamis nyomot hagyni maga után. Talán valami megszökött szerelmesek voltak, vagy egy furfangos gonosztevő-pár.

— Az asszony és a férfi. Ma délelőtt egy fiatal nápszámosasszony jelentkezett felvételtre a Rókus-kórházban. A fején hatalmas seb tátongott s csak tömolyogva járt a lábán. Hogy az életveszélyes sebet hol és ki ejtette rajta, arról mit se akart vallani s csak annyit mondott, hogy Cikora Zsófiának hívják. A rendőrség ennél fogva nyomozást indított az ügyben és megállapította, hogy az asszony a Kisfűvaros-utca 8. szám alatt együtt lakott Kubin Andrással. A vadházasságban élő pár tegnap valami fölött összeveszett, miközben Kubin olyan dühre gerjedt, hogy felkapott egy baltát és azzal az asszonyt fejbeverta. Kubin lakásáról nyomtalanul eltűnt. Az asszony, aki nem akarta a szeretett embert a törvény kezébe szolgáltatni, most élet és halál között lebeg.

— A pápa az amerikai háborúról. XIII. Leo a napokban fogadta Tonellit, a „New-York Journal” római tudósítóját. Ezen az audiencián a spanyol-amerikai háború is szóba került. Amikor az újságíró megemlítette, hogy a kubai nép mennyit szenvedett, a pápa így szólt:

— De mennyit szenvedtem én e két nemzet összeütközése miatt, mikor mindeniket egyformán szerettem, az egyiket évszázados hűségért, a másikat erőltetett házasodás miatt. Értettem, hogy valaha teljesen visszatérhettem a katolikus egyház kebelébe. Ez a háború életem legnagyobb fájdalma volt. Meghúszult minden kísérletem, amelylyel elejét akartam venni.

Majd a Filippini-szigetéről folyt a társalgás és Tonelli megjegyezte, hogy a szerzetes-rendek is szították a forrongást a Filippini-szigeteken.

— En magam is sajnáltam egypemély viselkedését, — mondá XIII. Leo — de tekintetbe kell venni ama szigetlakók gondolkozási módját és könnyen izgatható szellemét.

Itt kissé hosszabb szünetet tartott a pápa. A kihallgatásnak vége volt.

— Halálhír. Dr. Fekete Sándor, a fővárosi tisztifőorvos hivatali egyik orvosa tegnap meghalt. Temetése holnap délután lesz a kerepesi-úti temető halottasházából.

— A legújabb somogyi blokk. Eddigelő Somogy csak a régi bicskájáról volt híres. A legújabb somogyi bicska inkább bonczolóké, az is csak átvitt értelemben, amelylyel a magyar génuszunk legszerényebb megnyilatkozását, a hatesztendő magyar gyermek szellemi világát akarják felbonczolni és kifürkészni. Az eredeti szerszám feltalálója; a somogyi tanítóegylet, melynek hivatalos egylete legközelebb mondotta ki egyhangulag, hogy huszonnyolcz kérdéssel fogja meggyeztetni a somogyi hatesztendő gyerekek beszédmódját és tudományát egyöntetűen kifürkészni. Csekély kivétellel az összes somogyi tanítók kötelezték magukat, hogy a kezük alá kerülő hatesztendő-gyereket a huszonnyolcz kérdéssel alaposan megvizsgálják. Ime a kérdések sora:

1. Látott-e már nyulat a mezőn, az erdőn?
2. Hallotta-e a kakuk-szót?
3. Látta-e már a pacsirtát olyankor, mikor a szabadban énekel?
4. Látta-e már, mikor a béka beleugrott a vízbe?
5. Látott-e méhecskét a virágon?
6. Látott-e jegenyefát az út mellett?
7. Látott-e tölgyfát az erdőben?
8. Tudja-e, miből lesz a széna?
9. Volt-e már homokbányában?
10. Látott-e már szivárványt?
11. Látta-e már a nap felkelését, lenyugását?
12. Látta-e a holdat, mikor sarlóalakja van?
13. Járt-e már a harmatos fűben?
14. Látta-e, hogyan szántanak?
15. Látta-e az aratást?
16. Látta-e a cséplést, nyomtatást és pedig: cséppel, lovakkal, cséplőgéppel?
17. Meg tudja-e mondani, mi apjának, anyjának, a neve, foglalkozása?
18. Volt-e már a templomban?
19. Tud-e valami imádságot?
20. Mit hallott az Istenről?
21. Mit a Jézus Krisztusról?
22. Ismeri-e a pönt?
23. Meddig tud számolni?
24. Tud-e valamely mesét? Melyiket?
25. Ki tud-e minden hangot ejteni? Ha nem: mely hangokat nem? s mit mond az egyes hangok helyett?
26. Utána tud-e a tanítónak egy hangot énekelni? (Előadja-e a hangot?)
27. Mely színeket ismer?
28. Nem vesz-e észre a gyermek külsején valami rendellenességet?

Az egyöntetűség kedvéért nem tartják elgondolnák, hogy ugyanazokat a kérdéseket tegyék fel a gyermekeknek, hanem minden más mellékkörülmény precizizálásával is biztosítani akarják a feleletek uniformitását. Így csak ha már a gyermek bizalmát megnyerték, szabadul a kérdést feltenni, de nem az osztály színe előtt, hanem ötös csoportokban és naponként csak négy-négy kérdésre kívánjanak felelelet.

Szétküldte már az egyesület a kérdőíveket is, melynek megfelelő rovataiban a helyes, helytelen és semmi kifejezések jelzik a felelet minőségét vagy azt, hogy melyik kérdéssel nincs fogalma a gyermeknek. A kérdéseket Pethes János csurgói tanár készítette és a feleleteket a „Somogyi tanítóegylet” elnöksége fogja évről-évre feldolgozni.

— Színész és kritikus affára-ja. A kolozsvári „Ellenzék” színi referense, Barabás Ábel, nemrégiben kedvezőtlen kritikát írt Szerdahelyi Ferencről, a kolozsvári színháznak egy kevésbé hasznavehető tagjáról. Szerdahelyi a neki nem tetsző kritikára azzal felelt, hogy nyílt utcán inzultálta Barabást. Az ügy természetesen lovagias utra terelődött, de a Barabás segédei becsületbírásgot kértek s mikor ezt Szerdahelyi részéről megtagadták, lemondtak megbízásukról. Barabás új segédei olyan bizonyítékokat mutattak fel arra nézve, hogy Szerdahelyi lovagias elégtételre képtelen, hogy a színtéz megbízottai nem is tárgyaltak, hanem visszaléptek a segédkezésből. Így hát a komplikált

lovagias ügyet a büntető bíróság előtt fogják elintézni. Addig is azonban Szerdahelyi újból inzultálta Barabást, aki azóta revolverrel kénytelen a színházba járni. Szerdahelyi alkalmassint elbocsátják a színház kötelekéből, hisz régi tapasztalat, hogy éppen a legtehetségtelegebb színészek szeretnek legjobban izgáskodni.

— A vizaknai csata évfordulója. A kolozsvári országos történelmi ereklje-múzeum elhatározta, hogy megünnepli február 4-én a vizaknai csata ötvenedik évfordulóját. Ez a csata arról nevezetes, hogy egészen készületlenül találta Bem tábornokot. A tábornok, aki éppen nagyobb katonai segítséget várt, istentiszteletet akart tartani egy vasárnapon. A várt segítség helyett azonban Puchner, osztrák lovassági tábornok érkezett meg nyolcszáz emberrel és harmincz ágyúval. Ebben a csatában részt vett Petőfi is, aki meg is énekelte a szerencsétlen végű ütközetet:

Mindent megtettünk, amit
Kívánt a becsület...
Tíz annyi volt az ellen
Győzünk nem lehetett.

— A gödöllői vadászterület kibővítése. A földművelésügyi minisztérium egy, a Gödöllő közelében fekvő Szent-Antal határát 75,000 forintért megvette a váczi püspöktől. A pusztá javarészt erdőből áll, amelyben sok a vad. Ezzel a felső vadászterület egy gyönyörű részlettel nagyobbodott meg.

— A Damjanich-utcai rablógyilkosság. Pollacsek Samu fűszerkereskedőt ma bonczolták föl a törvényszéki orvostani intézetben. Csak most tűnt ki, hogy Andriós Illés, ez az elvetemedett fiatal gonosztevő, milyen kegyetlenül bánt el szerencsétlen áldozatával. A holttesten nem kevesebb, mint tíz enklil néz fej- és nyaksebet találtak, amelyeket a gyilkos a súlyos csukorvágóval és az élesre fent kenyérvágókéssel ejtett. A sebek közül a halál közvetlen oka az az iszonyú szúrás volt, mely az áldozatot balfüle mögött találta. A kés elvágta a nyak fő ütőerét, és elvérzés következtében állott be a halál. De a többi seb között is van több, amely feltétlenül halált okozott volna. Pollacseket ma koporsóba tették, délután pedig kivitték a zsidótemető halottasházába, ahonnan holnap délután három órakor temetik el. — Andriós Illés, a gyilkos, még mindig a főkapitányság börtönében ül. A gonosztevő, úgy látszik, teljesen tudatára ébredt szörnyű tettének. Folyton jajgat, siránkozik, mellébe állandóan két rendőr őrködik. Ma újból kihallgatták s holnap átkísérik az ügyészség börtönébe.

— Iparosifjak estélye. Az iparosifjak országos egyesülete Rottenbiller-utcai helyiségében estélyt rendezett, amelyen dr. Barthos Andor miniszteri titkár „A protekció” czímen felolvasást tartott. Azután Aranyossy Janka, a „Magyar Színház” naivája „A szerelem iskolája” czímű színműből szavalt el egy részletet. Végül műkedvelők eljátszották Almási Tihamér egyik drámáját.

— Gazdag szegény. A Józsefvárosban már régebben élt egy toprongyos öreg koldussasszony, aki tegnap, minden előzetes betegség nélkül, hirtelen meghalt. Azok, akik ismerték a szegény koldussasszonyt, sokszor szánkoztak rajta, mivel néha napokon át nem evett egyebet száraz kenyérről. Most, hogy meghalt, a rendőrség jegyzőkönyvet vezetett föl az elhunytak hátrahagyott holmijáról és eközben egy háromszázharmincz forintból szóló takarékpénztári könyvecskét is találtak, amelyet majd azután nyomozandó ismeretlen hozzátartozók örökölnek.

— Elvesztett hírlapbélyeg. Egy kis leány nagyobb értékű hírlapbélyeget talált csütörtökön este a gránátos-utczán. Igazolt tulajdonosa átvetheti a bélyegeket a találó anyjának, Mezei Teréznek divatárutereskedésében, Kristóf-tér 7. szám alatt.

Naplórend.

— Napfény: Kedd, január 3. — Római katolikus: Genéva. — sz. — Protestáns: Gordius. Görög-ország (december 22). Anastázia. — Zsidó: Tébél. — Nap kel: reggel 7 óra 38 perczkor. — Nyugodik: délután 4 óra 4 perczkor. — Hold kel: este 11 óra 1 perczkor, nyugodik: reggel 10 óra 7 perczkor.

— A földművelésügyi miniszter fogad délután 4 óráig.

— A horvát miniszter fogad délelőtt 8—10-ig.

Muzeumi könyvtár nyitva 9—1 óráig.
Természettudományi gyűjtemények múzeuma
 nyitva 10—12-ig. (Múzeum-körút 4.)
Kovargyűjtemény a nemzeti múzeumban
 nyitva 9—1-ig.
Az új országház kupolacsarnoka megtekint-
 ható 10—1-ig 50 krajczár belépő díj mellett.
Deák-muzeum a kerepesi-úti temetőben
 nyitva este 5 óráig.
Az egyetemi füvészkert (Üllői-út) nyitva reggel
 8-tól este 5-ig.
Akadémiai könyvtár nyitva d. u. 2—8 óráig.
A budapesti állatkert a Városligetben. Nyitva
 egész nap. Belépő-díj 30 kr.
A „Hódoló díszfelvonulás”, Kiszáncz Ferenc
 óriási körképe, Városliget, Andrássy-út végén, látható
 reggel 9-től este 1/25 óráig. Belépő díj 50 kr. Gyermek-
 jegy 30 krajczár.

Budapest anyánk.

A volhyniai mezőkön történt egyszer, valamely sivatár vidéken, ahol szomorúfűzök szegélyezik a partokat és a tájon sűrű mocsári pára ül. Szomorú malárdalok csattogtak a fázós maláriás vidéken, a talajt imitt-amott szennyes tócsák szikkították meg, és a természet tompa melódiájába beléusogott a nád és a mezei törzs. Monsieur Parisien, a művelt francia, aki világot ment nézni, finom lorgnettejével szemlélte a tájat, azután botjával kezdte turkálni a földet és kikapart egy ragados sárgöröngyöt.

— Borzasztó — mondta. — A lengyelek hazának nevezik ezt a sarat és költők dalokat írnak róla és Chopin, mikor bársonynyá simítja a kottáit, ő is erről a szalmás, nádcsutakos göröngyről álmodozik...

Ime a honszeretnek ez a régi anekdotája jön tollamra legelőbb is, midőn e lapok igen tisztelt szerkesztőjének felhívására Budapestről írok. Mit írhatnék róla. Hiszen ha nem szilárd fövény és agyagrétegen állnának is palotái; ha téli ködből nem ezek a keleti bizarrságba olvadt renaissance-fagadók néznének is rám; ha nem is volna itt a Duna, a budai hegyek alatt ez a mi drága ezüstpátlánk; ha sohasem ragyognának is ama csudálatos téli napok, midőn a nyugati hegyláncok és Budának ormai olyan panorámát mutatnak, melyhez foghatóan nincs része egy világvárosnak sem Európában; igen, ha mindez a szépség nem is kábitana, hanem ha volna Budapest egy sivatár mező, amelyen mocsári párakon keresztül száll az esti harang és ha palotáink sáppedő földrétegekben omlának el, mint lenn délen most, a Riva degli Schiavonin egy oszlop-soros góthikus ház: a mocsaras pusztaságnak, a sáppedő göröngynek, a kiellen városnak, akkor is azt mondanám, amiért monsieur Parisien kinevet a lorgnonjával:

— Ezt a sarat, ezt a mocsarat, ezt a kiellen pusztát én az én hazámnak hívom...

De nincsen egy Budapest hájában tündöklő és megkönnnyű az otthonnak szeretetét, fényrel övezi a poézist, mely szíve mélyén ott rejtőzködik mindenkinek, akit az élet emlékei fűznek egy bizonyos helyhez. Budapest, az „alma mater”, nem a törődött édesanya, a görnyedt anyó, akit azért szeretünk, mivel a természet kiolthatatlan parancsa kötelez bennünket erre, külön parancsnak még a részvétet is szívünkbe oltván; Budapest ép ellenkezőleg, a fiatal szépségben ragyogó geníusz, akit a természet kiolthatatlan törvénye szerint szeretvén, büszkén ölelünk magunkhoz, mert hiszen a mi szeretetünk telve van büszkeséggel is.

Oh, persze itthon, itthon, itthon mi is rakoncátlan fiúk vagyunk és bosszantjuk a drága szép mamant, Budapestet. Ha reggel még álmos, egy kissé és még nem jöttek elő amaz utcasapróknak nevezett gentlemanek, az ő nagy gummifésűkkel és locsolókocsiknak nevezett toilette-dobozokkal, amelyekből hajpor helyett vizet szórnak; ha a szép mamán nagy toilette-asztalán nem nyitották meg ki a csapokat, amelyekből habzó szobokutak lövellnek ki, elönteni az aszfaltot és a sok egyenletes gránitkockát; ha mamán még ásitosik és majd einyeli azokat a szürke reggeli alakokat, amelyek a grárak és éjjeli kávéházak előtt Paris-tól Budapestig mindenütt egyformák Európában; igen, ha ez az eset áll be, akkor a reggeli kávé-

csészénk mellől mi rakoncátlan fiúk persze hogy csufoljuk mamant és a nyelvünket öltögetjük rá:

— Maman, te borzas vagy.

— Maman, nyitassd már ki a vascsapokat!

— Maman, el ne nyeld azt a korrekt férfit abban a szürke palotában; nézd, mily mintaszerűen viselkedik; most jött ki az éjjeli kávéházból és érzi, hogy képes volna felgyújtani a házakat, tehát óvatosságból kiejti a szájából a szivarját és most utána néz, keresi ugyan... de nini, mily óvatos... óvatosságból egyáltalán nem is akarja megtalálni, pedig csak a cipőjére esett. Azután tovább megy a korrekt férfi a palotában és ismét mily rendszeres... Istenem, mamán, te ásitózó Budapest, el ne nyeld őt, látod ugyis fél tőled és folyton a házak falába kapaszkodik...

Oh, persze, itthon, itthon, itthon mi is rakoncátlan fiúk vagyunk és ha Budapest, a gyönyörű „alma mater” értékes ajándékot kap az ő imádóitól, ha homlokát óriási góthikus diadémokkal ékesítik, miknek tornyocskáin vakító márványgömbök, opálok módjára törnek meg a napfényt; ha mamannak, a szép mamannak lába alatt, hol az ezüstsúlyos rohan, lánczos, márványos hidacsokat építenek és a gyönyörű asszony ölébe ékszerkazzetták gyanánt tömör, négyszögű épületeket tesznek, melyek belül hárszónnyal vannak telve és aranyozással; ha a szép asszony tavaszi lombokból és napsugárból és hulló hársfavirágokból királyi köpönyvet ölt: mi rakoncátlan fiúk, persze akkor is csufolgatjuk:

— Maman, ne ülj a tükör elé, mert az új diadémot oly rossz helyre tették, hogy ugysem látszik!...

— Maman, az ékszerkazzettád gyönyörű szép, de nincs elég kijárata!

— Maman, a hidacska olyan, mintha cukorból volna, kár, hogy egy kissé messzire építették, mert így beleér a vízbe a lábaid!...

Vagy:

— Maman, a királyi köpönyeged gyönyörű, de a hársfák teli vannak verebékkel...

Oh, igen, ily rakoncátlanul kritizáljuk mamant, mi rossz fiúk és különösen mi legrosszabbak, akiknek folyton tintás az ujjunk, akik szabályosan megléníazott chablon-írkaikat a mélyen tisztelt olvasóközönség számára teleírjuk minden nap este, s akik a pennának mozgását a nyelvünk mozgásával kísérik, mert annak a hegye, oh igen, mindig kieszcsozódik a szájából. És szurásai a szegény szép asszonynak pazarul kijutnak. Egyáltalában divat itthon, Budapestet kritizálni és akár hiszik önök, akár nem, Magyarországon, vagy mondjuk Budapesten, nem a költők szenvednek legtöbbet a kritikától, hanem a polgármesterek legtöbbet a városi tanácsosok. Csuda, hogy e derék urak, akiknek számára nálunk épügy nincs szakiskola, mint nincs ilyen szakiskola az egész kontinensen; csuda, mondom, hogy e kedves urak még nem szakítottak a foglalkozásukkal és nem írnak inkább drámát. Nekik mindenesetre nyugalmasabb volna a foglalkozás és talán a drámá irdalmat sem nagyon zavarná fel. Van például egy barátom, egy barnaszakállu igen egészséges ur, aki Budapest köztisztviselési ügyeit vezeti a városházán. Ez a szeretetreméltó ur a magyar főváros megbízásából végig tanulmányozta az egész Nyugatot az összes nyugati seprőket és hólapátokat, valamint a csatorna-desinfekcióra vonatkozó legtranszcendentálisabb rendszereket; beszerezte a köztisztaság gépiparának minden szörnyetegét, a seprőkocsikat, a hórakókat, a kaucsuktörőket, a megfoghatatlan napszámosokat, akik Mont-Blancokat építenek jégből; és egy külön vasút is van Budapesten, amelynek egyéji célja nincs, csak az, hogy a világváros hulladékait a Rákos homokszárazra szállítsa és az én barátom még van győződve róla, hogy Európában Budapest a legtisztább nagyváros (amint hogy egy is van), de azért az én barátom még sem ülhet le a klubban a kávéjához anélkül, hogy minden tisztelője ne kedveskedjék neki egy szeretetreméltó ujdonsággal.

— Az üllői-úton akkora a sár, hogy az udvari fogatok kénytelenek voltak lépésben menni!

— A miniszterelnök kis lánya egy üres

bonbonniert dobott ki a kocsiból a fürdő-utcában, a faburkolatra!

— A Terézvárosban egy igen öreg ember, azok közül való, akik a jégesőkre nem szoktak emlékezni, elcsuszott egy narancshéjon és kitörte a lábát...

Igy rakoncátlanokodunk, mi rossz fiúk, így csufoljuk a mi Budapest anyánkat itthon.

De ha önkökhöz kell szólni, tisztelt idegenek, akkor a fiu mégis igazságos. Akkor mamant mi magunk állítjuk a tükör elé és mondjuk neki: — „Szép Budapest anyánk, mutogasd góthikus és aranyos diadémjaidat, fényesítsd nyaklánczaidat, mert idegenek jönnek a házba, megnézni a mi szép anyánkat. Nézd, jők leszünk, csak mosolyogj szépen. Csillogtasd királyi köpönyegedet, mely tavaszi napsugárral és lombokkal van ékesítve. Ha jön a vendég, hogy lássa, ami rá van szöve.

— Itt egy hosszú, végtelen hosszú arany-sáv, egy fényes avenue; amott mithikus zöld girlandok, a várhegy, a magyar Akropolisz alján s a széles ezüstszalagnak, a Dunának közepére odahimezve egy búbajos kis sziget; körül mindenütt tarka lobogócskák és fényes paloták, eleven fotográfiák reflexe.”

Jöjjenek, tisztelt idegenek, a budapesti ember rakoncátlan fia a szép anyának, de jó fiu és igazságos. Minden budapesti ember büszke az „alma mater” kincseire és örömmel mutatja az érkezőnek:

— Ez a királyi palota, a Budapest anyánk diadémja!

— Ez a napfény az aranypalástja, a drága!

— Ez a sok tömör ház ékszerkazzettája, a milliókát érő!

— És ez a zöld hegykoszoru a párnája, a megfizethetetlen.

Papp Dániel.

Magyarország novemberben.

A magyar királyi központi statisztikai hivatal közleményeinek legújabb számából a következő érdekesebb részeket közöljük a novemberi Magyarországról.

(Házasságok.)

November hónapban Magyarországon 26284 házasságot kötöttek, (Budapesten 649-et) azaz tízezerrel többet, mint októberben s közel öt-ezerrel többet, mint a múlt év ugyanezen havában. Ebből a számból aránylag legtöbb a vidékre esik, legkevesebb a városi törvényhatóságokra. Feltűnő a házasságok számának a múlt év ugyanezen időszakában kötött házasságok számával egybevetve mutatkozó jelentékeny emelkedése. Ez kétségtelenül az ideji jobb termésnek volt a következménye, a mely jó hatását annál inkább is éreztethette, mivel a jó termést aránylag kedvező áralakulás is kísérte.

Az egyes országrészek közül aránylag a legtöbb házasságot a Duna-Tisza közén kötöttek, a legkevesebbet a Duna jobb partján. Aránylagosan a legtöbb házasság Békésmegyében jött létre, a legkevesebb Vas megyében. Törvényhatósági városaink között a házasságok számaránya tekintetében Zombor állott első helyen, az utolsón Fiume.

(Népesség.)

Az elveszültek száma a lefolyt november hónapban 48448 volt, a halva születetteké 1041. Hét évvel fiatalabb korban 18.998-an, hét évvel idősebb korban 17.140-en haltak el, úgy, hogy a halálozások összes száma 34148. A népesség természetes szaporodása tehát 14310.

Népességi mérlegünk valamivel kedvezőbb volt az ideji novemberben, mint a tavalyi év ugyanezen hónapjában. A születések száma négyezer-kétszázal, a halálozásoké ellenben négyezeröt-százal csökkent, úgy hogy a szaporodás három-százal multa felül a tavalyi november szaporodását. Igen kedvezőnek tűnik fel azonban az eredmény, ha a folyó év első tizenegy hónapjának népességét hasonlítjuk össze a múlt év ugyanezen időszakának népességével. A múlt év januártól november végéig terjedő időszakának természetes szaporodása ugyanis a 186.000-et is meg-

haladta, míg a folyó év tizenegy első hónapjának természetes szaporodása csak 143.559-et tesz.

A halandóság legerősebb volt a Tiszántul, legkisebb a Dunántul. A megyék közül legmagasabb halálozási aránnyal Ugocsa szerepel, vele szemben a legkedvezőbb számot Abauj-Torna vármegye mutatja. A városi törvényhatóságok közül halandóság tekintetében Székes-Fejérvár állott legjobban, Pancsova legrosszabban.

A szaporodás aránylag legerősebb volt a Duna jobb partján, leggyengébb a Tisza-Maros szögén. Az egyes vármegyék közül legjobban szaporodott Máramaros; Szolnok-Doboka-, Kolozs- és Szilágymegyékben ellenben a halálozások száma fölülmulta a születéseket. Ugocsában pedig ugyanannyi ember halt meg, ahány gyermek született. Városi törvényhatóságaink közül Debreczen volt a legszaporább, nyolcz városban ellenben, névszerint: Győrben, Komáromban, Baján, Zomborban, Kassán, Temesvárott, Pancsován és Maros-Vásárhelyt fogyni a népesség, legerősebben Baján.

(Tűzkárok.)

Magyarország területén és Fiumében 1898. évi november hóban 1001 községben 1223 tüzeset történt 1945 károsulttal és 761627 forintnyi kárral, míg a múlt év megfelelő időszakában 1165 községben 1424 tüzeset történt 2504 károsulttal és 1.079.797 forint kárral. Legtöbb kárt szenvedett Trecsén vármegye 22 tüzesetnél 74.914 forinttal. Szepes vármegye 9 tüzesetnél 51.039, Szalmár vármegye 19 tüzesetnél 34.197, Krassó-Szörény vármegye 75 tüzesetnél 32.210, Ung vármegye 16 tüzesetnél 30.130, Nyitra vármegye 30 tüzesetnél 29.108, Szabolcs vármegye 22 tüzesetnél 25.675 forinttal.

A legnagyobb tűzek voltak: Leibiczon (Szepes vármegye) november 16-án 43.048 forintnyi kárral, huszonhárom károsulttal, Hlozsán (Trecsén vármegye) november 17-én 35.476 forintnyi kárral, hatvanhét károsulttal, Kassán november 19-én 19.100 forintnyi kárral, egy károsulttal, Nagy-Bátisén (Trecsén vármegye) november 30-án 18.579 forintnyi kárral nyolcz károsulttal, Pohorellán (Gömör vármegye) november 7-én 12.219 forintnyi kárral és tizenegy károsulttal.

A majom szerelme.

Debreczenből érdekes dolgot ír levelezőnk: Az ottani „Angol királynő” éttermének belső szobájában, amely a debreczeni bohémek találkozóhelye, esténként ketreczben vígan ugrált egy ifjú majom, mely a gyengéd nemhez tartozott. A fiatal hírlapírók mulatozásból lírai költeményeket írtak hozzá, egy pár jókedvű színész pedig nagy heredelemmel sugta át a szerelmi nyilatkozatokat.

Különösen a szintársulat széke Rómeója szavalta nagy tüzzel:

„Te legszebb, legcsodálatosabb lány a földnek, emberfölötti erővel uralkodol rajtam. Ha nem láthatlak, nem élek s amint közelembbe érsz, reszeketek, mint egy gyermek...”

A majom eleinte csodálkozva pislantott bizonyos szemöldöke alól, majd sajátos módon rikkantott és hőlingatott fezével.

Most következik a fordulat.

Hauer, az Angol királynő bérloje, felkérte a hírlapírókat és a színészeket, hogy ne kuszáljanak a majomnak, mert úgy látszik, s z e r e l m e s v a l a k i b e; lát emészti szegénykét, már megnezette az ember- és az állatorvossal. Azok ajánlottak is egy különös orvosságot, de mint Hauer vendéglős mondja, ez az orvosság nagyon is drága.

A kis majomkisasszony pedig már nem ugrott a ketreczébe, mint azelőtt, szörös kacsóival nem kapkodott a diók után, hanem mozdulatlanul vesztegett a sarokban, tévelygő szemmel tekintve az étterem asztalai fölé. Mondják eles megfigyelők, mikor Rómeó megérkezett, a kis majom bennfekvő szeme könnyes lett, vékonybőrű pofácskaja, mintha vonaglott volna.

Hauer vendéglős ezek után felkérte az illető színészt, Rómeó urat, hogy étkezzék a nagy étteremben, vagy a majmot távolítja el az emeleti lakásba.

— Miért, kérem? — kérdezte a színész.

— Nagyon egyszerű a dolog, uram. A majom halálosan szerelmes önbe és emészti a bu. A színész kacagott.

— Hauer ur tréfál. Igaz, hogy a majom külsőségeiben hasonlít az emberhez, de egyébként állat, minden tekintetben. Ragaszkodása csakis állati ragaszkodás, mert mulattatom néha.

— Az orvos konstataulta bizonyos jelekből, hogy a majom szerelmes.

— Mik azok a jelek?

— A szíve hevesebben ver és vannak egyéb jelek is.

A vendéglős ezután apellált a fiatal színész „humanizmus”-ára és kérte, hogy menjen ki a másik szobába.

A párbeszéd alatt is a kis majom a ketrecz vasrácsát rázogatta, majd bubánatos fejét akarta kidugni a nyíláson. Besüppedt szeme lázban égett és fájdalmasan rikkantott.

A színész megszánta és így szólt a vendég-öshöz.

— Uram, majom nem vagyok, hogy megnyugtathatnám e kedves állati teremtest, de segíteni szeretnék rajta. Azt hiszem, a lap utján meg kellene tudni, hogy a városban kinek van majma. Ezt a majmot aztán ide kellene hozni, hogy az ön majmát részesítse vizsgálatásban.

Találtak is ilyen majmot. Hajduböszörményből jelentkezett egy komédiás, aki jó pénzért egy hátre hajlandó volt átengedni az ő majomurliját, akit ez alkalomra ünnepélyesen fölciczomáztak, még czipellert is nyomtak a fejébe és csipetlőt az egyik szemébe.

A majomkisasszony amint meglátta a majomgavallért, szenvedélyesen ugrott felé. Magukra hagyták őket.

A városban most az a tréfás hír járja, hogy most meg a fiatal színész (Rómeó ur) bánkodik, sőt félő, hogy csalódásában mérget iszik, mint a hogy az egy Rómeóhoz illik.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

„Zacconi Othelloja. Éjtelkor még tapsoltak ma Ermete Zacconinak a Vigaszínházban. S akik ott maradtak, hogy még az előadás után is tapsolják, nem áldoztak fel semmit az éjszakai nyugodalmukból. Mert úgy sem tudtak volna aludni. Othellót sok olasz színjászó mutatta már be Budapesten, de olyan igazi afrikaiak még egy sem, mint Ermete Zacconi. Nem mintha ördögi lett volna feltékenységében és gyilkolásaiban. Oh nem. Még inkább a legbrutálisabb jelenéseiben is maga felé hajlított a néző mély-séges rokonszenvét. De ez az Othello afrikai volt az ő megalázódó szerelmében, afrikai az ő gerjedő feltékenységében és afrikai abban a lelki megsemmisülésében, mely fizikai pusztulását megelőzi. Már a szerelme is betegség volt, feltékenysége pedig csak ennek a betegségnek folytatása. Ahogy ő a Desdemona holttestéről legurul, s aztán a fogaival kezdi magáról letépni a ruháit, ahogy tétlen csussza végig az egész szobát s közben lehetetlen hangokon nyögdeli a Desdemona nevét: azt nem lehet benső remegés nélkül megállni. Valami képtelen deliriuma ez a kioldásnak, amelyet utólag nem is való analízálni, mert külön-külön az egyes részletei majdnem komikusnak tetszenének s a maguk összességében mégis megdöbbentően igaz képét adják az Othello egész lelki betegségének és tragédiájának. És milyen kevéssé volt ez a kép erőszakolva! Mennyi csodálatos ötlet gazdagította, enyhítette! Még az utolsó, legerősebb frázisoknál is szembe-ötlött, ahogy ez az Othello a maga vergődései közben maga alá vetett lábaira ül, keleti szokás szerint. És a Desdemona holtteste körül keletiesen keresztibe font karokkal kering, úgy sirja rettentő keserveit. Csupa ötlet és nem hozzáragasztva az alakításához, hanem belőle olvadván, hogy egy vele... Öreg akadémikusok ültek a szufolt nézőtérben és sok száz szép asszony. De aludni ma alig tudtak, sem az akadémikusok, sem a szép asszonyok. Magyon sokszor nem is volna jó ilyen nagyméretű élvezet. Mert ami sok, az sok.

* **Ex-lex a művészetben.** A mai nappal, úgy látszik, a művészetben is kiűzték a törvénytelen állapot. A Vigadó-kistermében vagy negyven főnyi közönség előtt hangversenyezett Szida Zsigmond „dalénekes, zongoraművész és zenehumorista.” Aggházy egy románczával, Schumanna, Brahms és Schubert egy-egy szerzeményével és Bizet Toreador dalával mutatkozott be a „dalénekes”, de már ezekből a komoly számokból is konstatahatjuk, hogy Szida kiváló humorista. Az egyes piéceek után Szida urnak, akiről azt halljuk, hogy gyógyszerész, két babérkoszorút, egy hatalmas rózsabokrétát és egy virágcserépet nyújtott fel egy tisztelője. A szünetekben Boér Elza operaténkesnő helyett Humphreys Richard, Popper Dávid tanítványa adott elő néhány gordonkaszámot. Szida ur humoros előadásaira nem voltunk többé kíváncsiak. És velünk együtt távozott a Vigadóból az a két száz „közönség” is, amely pénzért váltotta meg a jegyét. E két száz ember nevében is tiltakoznunk kell az ellen, hogy a „Harmonia”-czég, amely igényt szeret tartani a közönség bizalmára, ilyen módon visszaéljen ezzel a jóhiszeműséggel.

* **Kamarazene.** A budapesti kamarazene-egyesület 4-én, szerdán, tartja meg harmadik rendezését. Szereplők: a Hubay-Herzfeld-Waldbauer-Popper vonósnégyes és Polónyi Elemér zongoraművész. A műsor a következő: Verdi E-moll négyese (első előadás), Bátor zongorahármas és Beethoven 74. mű, Es-dur négyes.

* **A Vigaszínház új tagja.** Megyeri Dezső, a kolozsvári Nemzeti Színház volt igazgatója, ma Budapestre érkezett és holnap már részt fog venni a Vigaszínház próbáján, mert tudvalevőleg a színházhoz szerződött.

* **Képtárlás Szegeden.** Hock János országgyűlési képviselő január hónap folyamán a Nemzeti Szalon képeiből és szobraiból kiállítást fog rendezni Szegeden. A szegedi tisztviselők Odhona felkéri Hock Jánost, hogy e kiállítással kapcsolatban tartson Szegeden felolvasást.

* **Briseis.** Goldmark új operája, a „Briseis” e hónap végén, vagy pedig február elején kerül színpadra a budapesti Operában. Ugyanekkor mutatják be a berlini és kölni operában is. A legelső előadása pedig Bécsben lesz, ahol január 9-ikére van kitűzve a premiére. Goldmark még az utolsó perczben is változtatott művén és, utólag még egy előjátékot írt az operához.

* **Jean de Reszke álma.** Jean de Reszke, a híres lengyel tenorista (különben a párisi opera tagja), eredeti tervvel foglalkozik. Új operaházat akar Párisban építeni az egykori olasz opera min-tájára, amelyben minden operát eredeti nyelven fognak énekelni. E mellett a legkülönbözőbb zeneszerzők műveit akarja az új színházban előadni, mint Bellini és Wagner, Puccini és Mozart operáit. Az építéshez szükséges összeg már nagyjából meg van és Jean de Reszke (aki különben versenytárlót is tart), a kiállítás évére tervezi az új opera megnyitását.

* **Perosi világtutja.** Perosi, azt a fiatal papot, akit az olasz klerikális párt Mascagni versenytárlásának szertét föltüntetni, eddig csak hazájában ismerték. De most már a külföldre is átmegegy műveivel. Így márcziusban olasz énekesekkel fogják előadni Bécsben „La risurrezione di Lazzaro” című oratóriumát.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM.

* **A coqueville-i mulatság.** Zola Emilt, a nagy realista író, egy időre elfelejtette a világot, mert Zolát, a nagy idealistát kellett bámulnia. Most ismét egy új regénya jelent meg, a „Coqueville-i mulatság” címen. Coqueville egy észak-francia falucska, amelyet két családnak, a Mahé- és Floche-családoknak viszálya két ellenséges pártba szakított. Az évekig tartó viszálykodás alatt gazdagok lettek a Floche-ék, de tönkrement a Mahé-család. Pedig Floche Margot és Mahé Delphin kölcsönösen szeretik egymást. Szüleik a

házaságról tudni sem akarnak. A Montechüknek és Capuleteknek ezt a régi összetűzését eredeti módon oldja meg Zola, aki már egyszer megírta a pálinka óriási hatalmát. Coquville közelében elsüllyed egy angol hajó, amelyen egy királyi háztartásnak szállítottak bort és liqueuröket. A falu két ellenséges pártja dícséretes egyetértéssel igyekszik a hordókat kifogni és az eredményes halászat után óriási mulatságot rendez. Hét napon át szakadatlanul tart a vigadás és a végén kibékül a két haragos család. Margot és Delphin pedig jegyesek.

Akadémia. A Magyar Tudományos Akadémia nyelvtudományi osztálya ma délután öt órakor ülést tartott. Az ülésen Zolnai Gyula levelező-tag tartotta meg székiegőrlő értekezését „az új nagy szótár feladatáról”. Zolnai a külföldi, főképp német, francia és angol újabb szótáriródlalom alapján fejtegette, milyen legyen az új nagy szótár, melynek kiadására az Akadémia készül. Ezután dr. Kégl Sándor mint vendég olvasta fel „A perzsa népdalról” szóló értekezését. A felolvasó több perzsa népdalt mutatott be és ezek alapján ismertette a perzsa népköltés nyelvét és prozódiaját, valamint a népdalokban megnyilatkozó keleti fantáziát és sajátos szellemet.

Az akadémia ülésrendje. A Magyar Tudományos Akadémia ez évi ülésrendje a következő:

Január 9-én, a II-ik (filozófiai, társadalmi és történettudományi) osztály, 16-án a III-ik (matematikai és természettudományi) osztály, 23-án az I-ő (nyelv- és széptudományi) osztály ülése, 30-án pedig összes ülés, amelyen az 1899. évi költségvetést fogják tárgyalni.

Februárban: 6-án a II. osztály, 13-án a III. osztály, 20-án az I. osztály, 27-én pedig összes ülés, 26-án a tagajánlások benyújtásának határideje.

Márciusban: 6-án a II. osztály, 13-án a VI. osztály, 18-án összes ülés. Jelentés a gróf Teleki-pályázatról, 20-án az I. osztály ülése, 27-én összes ülés. Jelentés a Farkas-Raskó-pályázatról.

Áprilisban: 10-én a II. osztály, 17-én a III. osztály, 24-én pedig az összes osztályok ülése.

Májusban: 1-én I. osztály, 8-án II. osztály, 15-én a III. osztály, 22-én pedig az összes osztályok ülése.

Júniusban: 5-én az I. osztály, 12-én a II. osztály, 19-én összes ülés és a III. osztály ülése.

Július, augusztus és szeptemberben az akadémia nem tart ülést.

Októberben: 9-én összes ülés és az I. osztály ülése, 16-án a II. osztály, 23-án a III. osztály, 30-án pedig összes ülés.

Novemberben: 6-án I. osztály, 13-án II. osztály, 20-án III. osztály, 27-én pedig összes ülés.

Decemberben: 4-én az I. osztály, 11-én a II. osztály, 18-án összes ülés és a III. osztály ülése.

Donauländer. Egy új folyóirat jelent meg ezzel a címmel, örvendétes meglepetést kelve nemcsak irodalmi körökben, hanem a magasabb szintű kereskedelmi és ipari világban is. A Balkán-Államok leghívebb ismertetője, Strausz Adolf tanár vállalkozott arra a fontos feladatra, hogy irodalmi uton összekötő-kapcsolat létesítsen Magyarországot és a Duna-Államok közt. Ma már köztudottunkká vált, hogy ránk nézve közgazdasági szempontból eminens jelentőségűek a Duna-Államok és pedig: Szerbia, Románia és Bulgária. Ennek dacára azonban ez államok kulturális és nemzetgazdasági életéről jóformán nem állott a közönség rendelkezésére egyéb utbaigazító, mint a konzulatok és a kereskedelmi muzeum ügynökségeinek jelentései. Strausz Adolf a „Donauländer” által égető hiányt fog pótolni. Folyóirata köré csoportosította a Kelet legkiválóbb íróit: tudósokat, publicistákat, nemzetgazdászokat, s ezekkel együtt ismerteti a Balkán-Államok szellemi és anyagi életét. A „Donauländer” tehát nem tisztán tudományos revue; néprajzi és történelmi tanulmányok mellett bő teret nyit a nemzetgazdasági viszonyok és események ismertetésének. A „Donauländer” német nyelven jelenik meg, mert — sájdalom — a magyar szót nem értik hazánk határain túl, de a magyar irodalomra nézve nagy haszon, hogy a Kelet legkiválóbb tollforgatói Budapestben találják meg azt a szerkesztőséget, mely módot nyújt nekik, hogy a művelt Nyugathoz szólhassanak. Az első szám, közlésének oldalnyi terjedelemben, Dragomanov, Milicevic,

Sainpau, dr. Kuos és N. Monkási Bernát cikkein kívül gazdag ismertetéseket közöl a Duna-Államok pénzügyi helyzetéről, a zágrábi muzeumból, Zichy Jenő utazásáról stb. A „Donauländer” havonként egyszer jelenik meg; előfizetési ára egy évre 12 forint.

FŐVÁROS.

(Kosár.) A közgyűlés elutasította a tanácsot, hogy egyezkedjék ki valamelyik biztosító intézettel a főváros munkásainak betegség esetén való biztosítására nézve. A tanács föl is kereste az ajánlatot a budapesti összes biztosító intézetek, de egy se volt hajlandó az ajánlat elfogadására. Kicsi lett volna a haszon.

(A lipótvárosi előjáróság háza.) A lipótvárosi kerületi előjáróság új palotája kívülről egészen elkészült. Augusztus elsejére a belső berendezéssel is végeznek s ekkor az előjáróság is beköltözik a pompás épületbe.

(Kövés a hivatalnok.) A központi számvivőség már a múlt ősszel is sürgette, hogy különösen a körházi osztályon szaporítsák a hivatalnokok számát. Eddig huszonnégy hivatalnok volt itt alkalmazva s a főszámvivő most tíz ideiglenes új munkatárs alkalmaztatását kéri. Átalakítanak a hivatal helyiségeit is, s ez, az ideiglenes tíz hivatalnok fizetésével együtt négyezer forintba kerülne. A pénzügyi és gazdasági bizottság ma délután tárgyalta az ügyet és Vaszilievits János tanácsnok indítványára, Lampl Hugó főszámvivő, Weisz Berthold, Heltai Ferenc, Hartenstein Zsigmond, Ludvig János, Virava József bizottsági tagok és Mataska Alajos felszólalása után abban állapodtak meg, hogy a számvivőségnél felszaporított munkára a mostanában az ex-lex miatt úgy is vakációzó végrehajtók alkalmaztatását javasolja.

(A szemétfuvarozás válsága.) Ifjú Cséry Lajos folyamodott, hogy a szemétfuvarozásra kötött szerződését idősebb Cséry Lajosra ruházhassa át. A pénzügyi és gazdasági bizottság ma délután tárgyalta a dolgot és abban állapodott meg, hogy a szerződés átruházható.

SPORT.

Ujévi tipek. Az ujesztendő beálltával sportkörökben megkezdődött a tipek és a későbbi eseményekre. A professzionátusok szakvéleményéből a következő tipek váltak ki: Prédswit-handicap: Tip-Top, Nemzeti Hazafi-díj: Timár, Kancza-díj: Annuska, Király-díj: Cid, Derby: Barnato II., Szent István-díj: Zászlós.

A bécsi versenyek. Az idei bécsi loversenyeknek a propozíciói a jövő hét folyamán fognak megjelenni. Ugy halljuk, hogy a versenyek némi részben változást fognak szenvedni, így például a zászlók közötti versenyek számát lecsökkentik, ellenben Kottlingbrunnban megszorítják azokat.

A hamburgi nagydíj. A százezer márkás hamburgi nagy díjra pénteken volt a bányajelentés. Összesen huszonkét lo maradt állva, melyek között a magyar tenyésztés csak egy lóval van képviselve. Az állvamaradt telivér: báró Springer Gusztáv Alagavira nevű háromévese. A Morion-ivadék még sohasem futott, súlya 44 kilogramm.

Klasszikus futamok. Az idei budapesti klasszikus versenyeket a következő napokra tűzték ki a magyar lovaregylet:

Május 7: Nemzeti Hazafi-díj, 20.000 kor., 1600. méter.
11: Kancza-díj, 20.000 korona, 2000 méter.
13: Kettős ivadék-verseny, 20.000 kor., 2000 m.
14: Király díj, 120.000 kor., 1800 m.
18: Karolyi Memoria 22.000 kor., 2000 m.
21: Alagi díj, 30.000 kor., 2000 m.
Augusztus 20: Szent István-díj, 30.000 kor., 1800 m.
22: Kettős ivadék verseny, 30.000 korona, 1100 méter.
29: Erzsébet, királyné-díj, 50.000 korona, 3000 méter.
Szeptember 30: St. Leger, 72.000 kor., 2800 m.
Október 7: Földművelési minisztérium díja, 40.000 korona, 2400 méter.
8: Totalisatőr handicap, 24.000 korona, 2800 méter.
10: Szent László-díj, 40.000 kor., 1400 m.

ÜZENETEK A KÖZÖNSÉGNEK.

G. J. Királyhalmi. Ad 1. Sorsjegyei nincsenek kisorsolva. — Ad 2. A Tiszai sorsjegy ára 188 forint, a Magyar jelzálogbank sorsjegyé 120 forint, az osztrák földhitelsorsjegyé 120 forint, az 1870-iki államsorsjegyé 158 forint.

Ambiczió. B-Ujfalva. Ad 1. A francia és német nyelvet legjobban a német eredetű Toussaint-Langenscheidt-féle levélrendszer grammatikája magyar kiadásából tanulhatja meg. Legjobb lesz, ha ebben a dologban Révai-testvérek könyvkereskedéséhez fordul, VIII. Útját 18. szám. Náluk megkapja mind a kettőt. Ad 2. A Katáthy-naptár szétküldése már folyamatban van.

B. L. Budapest. Nem jól fogja föl a dolgot, ha azt hiszi, hogy Budapesten sok a színház. Elképzelhető is. Csak az a hiba, hogy nem fejlődnek helyes irányban. Mikor öt színház közül három csak a könnyű genret kultiválja (a negyedik, az Opera, természeténél fogva nem tartozik ebbe a kategóriába) s csak egy, a Nemzeti foglalkozik a komolyabb műfajjal, az sem kizárólagosan csak azzal, akkor bizony hiba van a dologban. A Vigaszínház és Magyar Színház műsorának borsos darabjaiban nem volna semmi veszedelem, ha a közönség ezeken kívül más, komolyabb dolgokat is kapna. Így azonban egyszer azt vesszük majd észre, hogy a közönség teljesen elfásult a nem tisztán bohóati jellegű színművek iránt.

G. K. Debreczen. A kérdéses ügyben legjobban ha Dominke János nyugalmazott százados katonai ügyirodájához fordul (Budapest, kerepesi-ut 6), mely táncscsal és utasítással látja el, sőt az egész dolgot kezeltetve is ön helyett.

A HIVATALOS LAPBÓL.

Kinevezések. A földművelésügyi miniszter a magyar királyi állami menesbirtokok és a gödöllői korona uradalom tisztviselőinek létszámában Szilágyi Géza, Kakassá Árpád és Fischer Ödön magyar királyi gazdasági segédek, gazdasági intézők, Zemanek Nándor, Greger György, Tolnay Pál, Jármy Ödön, Thaly Dezső, Kristóffy János és Bekecsy Jenő ösztöndíjas gazdasági gyakornokokat magyar királyi gazdasági segédek, a vállalkozás és közoktatásügyi miniszter Stancsu Mihály és Borna Anna okleveles tanítóit, illetve tanítóit, a torontál szent-jánosai állami elemi népiskolához rendes tanítóvá, illetve tanítóvá nevezte ki.

Magyar név. Chomisztek András már, mozdonyvezető veszprémi lakos, valamint kiskoru gyermekei Erzsébet és László Cserényire, Edelmüller Ignác már, vonatmálházo veszprémi lakos, valamint kiskoru fia Miklós Nemesre, Fischer József már, kapus kis-czelli lakos Halászra, Fischer Gyula már, vonatmálházo kis-czelli lakos Halászra, Friedmann János már, vonatmálházo kis-czelli lakos, valamint kiskoru gyermekei Mátyás, János és Mária Reményire, Jodel Károly már, kalauz kis-czelli lakos, valamint kiskoru gyermekei Antal, Rozália, Lajos és István Jeneire, Klaffel Vincze már, vonatmálházo kis-czelli lakos, valamint kiskoru gyermekei Vincze, Erzsébet és Jolán Mártonra, Lotzer Ferenc magyar államvasuti raktármunkás veszprémi lakos, valamint kiskoru gyermekei Mihály, Teréz és Ferencz Babosra, Pfeifer Ferencz már, kocsi-rendező veszprémi lakos, valamint kiskoru fia József Siposra, Pfeifer József már, váltóór veszprémi lakos, valamint kiskoru leánya Mária Siposra, Pfeifer Mihály már, raktármunkás veszprémi lakos Siposra, Ruch János már, váltóór devecseri lakos Rédeire, Szladovits József már, kocsi-rendező kis-czelli lakos, valamint kiskoru fia József és István Szántóra, Wunderlich István már, kalauz kis-czelli lakos, valamint kiskoru fia István Hollósra változtatták nevüket.

Pályázatok. „Budapesti Közlöny” 302. száma, Adótárnoki állásra az alsó-kubini kir. adóhivatalnál, gyakornoki állásra a mátyásfalvi kir. adóhivatalnál, végrehajtói állásra a b-füredi járásbírósnál, irnoki állásra a máramaros-szigeti törvényszéknél, irnoki állásra a sárbogárdi járásbírósnál, telekkönyvi általkító díjnoki állásra a munkácsi járásbírósnál, számtizási állásra a lugosi pénzügyigazgatóságnál, pénzügy-őri szemlézési állásra a székesfehérvári pénzügyigazgatóság-kerületében, pénzügyőri szemlézési állásra a lugosi pénzügyigazgatóság kerületében van pályázat kiírdetve.

NYILT-TÉR.

BUTOROK

legolcsóbb bevásárlási forrása, szolid, letkiesmeretes kiszolgálás mellett

Nemes és Lengyel

Kárpites és szentes-butorok

Budapest, IV., Kecskeméti-u. 6. l. em.

KÖZGAZDASÁG.

Közgazdasági táviratok.

New-York, január 2. A gabonatözsde zárva maradt.

Chicago, január 2. A gabonatözsde zárva maradt.

Ipar és kereskedelem.

Országos állatvásárok. Magyarországon 1898. november havában 380 országos állatvásár tartott, szemben az előző év megfelelő időszakának 408 állatvásárával. Ezen állatvásárokról felhajtott 377.732 darab szarvasmarha, 146.747 darab ló, 52661 darab juh, 87.443 darab sertés. Eladott: 123.763 darab szarvasmarha, 25614 darab ló, 20305 darab juh és 34382 darab sertés. Legtöbb szarvasmarhát a medgyesi, erzsébetvárosi, marosvásárhelyi, segessvári, hecstercezi és hánffy-hunyadi vásárra hajtottak fel, legtöbb lovat Szegedre, Mohácsra, Zomborba és Sopronba, legtöbb juhot Karczagra, Lippára és Szatmár-Nemetibe, legtöbb sertést Szatmár-Nemetibe és Szegedre.

Tőzsdéi híradások. A tőzsdetanács közölte, hogy 1899. évi január hó 2-ától kezdve azon értékek kamatszámításánál, amelyek a törvényes országos értékekről (osztrák érték, korona-érték) eltérőleg más értékre szólnak, az átszámítás alapjául szolgáló árfolyamokat a következőképpen állapítja meg: egy osztrák vagy magyar aranyforint 1 forint 20 krajczár, egy német birodalmi márká 59 krajczár, egy frank vagy egy líra 48 krajczár, egy font sterling 12 forint.

Oly értékpapírok átszámításánál, amelyek különböző értékekre vagy pénzemekre szólnak, azon érték (pénz) iránnyadó, amelyben ezen papírok szelvényei az osztrák-magyar monarchiában tényleg beváltak. Az alábbi értékpapíroknál a kamatszámítás a fent jelzett naptól kezdve, az alább felsorolt névértékek után történik. Azon határidő és halasztási ügyleteknél, amelyek 1899. január 2-ika előtt kötöttek és azon túl kerülnek lebonyolításra, ezen nappal — tekintet nélkül a szelvénybeállítások következtében történő árfolyamcsökkenésekre, amelyeknél az értéktüneti szokások 32. §-a szerint kell eljárni — a névértékre vonatkozólag megváltozott kamatszámítás következtében az egyes értékpapíroknál a következő árfolyamcsökkenések lépnek érvénybe: Osztrák aranyjárdék 4 és fél százalékos 100 arany forint = 120 o. é. forint 20 krajczár, Magyar államvasuti kölcsön 4 és fél százalékos arany forint = 120 o. é. forint 37 krajczár, Bolgár államvasuti zálogkölcsön 6 százalékos 100 arany forint = 120 o. é. forint 30 krajczár, Szerbiai nyereségekölcsön 2 százalékos 100 frankos = 48 o. é. forint 15 krajczár, Osztrák-magyar államvasut 1883. 4 százalékos, márkában 200 = 118 o. é. forint 12 krajczár, Osztrák-magyar államvasut X. kibocsátás 1885. frankokban 3 százalékos 500 frankos 240 o. é. forint = 240 o. é. forint 40 krajczár, Déli vasut 4 százalékos márkában 200 = 118 forint 12 krajczár, Magyar jelzáloghitelbank 100 arany forint = 120 o. é. forint, 1 forint, Osztrák-magyar államvasut 500 frankos = 240 o. é. forint, 1 forint, Déli vasut 500 frankos = 240 o. é. forint, 2 forint, Törökbirodalmi dohánygyedárutitási részvénytársaság 200 frankos = 96 o. é. forint, 68 krajczár.

A most felsorolt értékpapírok folyó kamatainak számítása folytán beállott névérték-változás daczára a közegység az eddigi maradt. Az 1898. december 29-iki leszámolás benyújtásból eredő és 1899. január 4-én szállítandó értékek még a régi szokások szerint, azaz a most érvényben álló kamatszámítás mellett számítottak. Minden más határidő- és halasztási ügyletnél ellenben, mely még az 1899. január 2-iki előtérzés előtt kötöttek és ezen nap után kerül lebonyolításra, a mennyiben ez ügylet az új szokások szerint teljesítették, az értéktüneti szokások 32. §-a értelmében a kamatszámításnál a névérték megváltoztatása folytán beálló különbözetet a szerződő felek között közvetlenül rendezendő. A medio- és ultimo-leszámolás alá eső értékek után, amelyek kamatszámításánál különbözet mutatkozik, ez a különbözet az 1899. január 2-ika előtt január közepére és végére kötött ügyletekre nézve, a tőzsdéi forgalom megkönyvitése céljából úgy állapították meg, hogy az árfolyamból a következő további levonás eszközlendő, nevezetesen: magyar aranyjárdéknál január közepére 4 krajczár, magyar jelzáloghitelbanknál január közepére 47 krajczár, Osztrák-magyar államvasutnál január végére 17-75 krajczár. Ugyanígy eljárás követendő, ha ily természetű, későbbi határidőre kötött ügyletek kerülnek lebonyolításra. — A tőzsdetanács elrendeli, hogy a „Kosmos” műintézet részvénytársulat részvételei 1899. évi január hó 2-ik napjának déli tőzsdéjétől kezdődőleg kamatok nélkül jegyeztessenek. Az ezen részvényekben kötött folyó ügyletek árfolyama

akként szabályozandó, hogy az árfolyamhoz 2 forint 50 krajczár hozzáadandó. — Minthogy a Szabadalmazott osztrák-magyar államvasut részvénytársaság részvényeinek szelvényét folyó évi január hónap 1-től kezdve 12 és fél frankkal váltja be, elrendeli a tőzsdetanács, hogy ezen részvények folyó évi január hónap 2-ik napjának déli tőzsdéjétől fogva szelvény nélkül és az 1898. év július havának 1-50 napjától folyó 5 százalékos kamatokkal árultassanak a jegyeztessenek a tőzsdén. A részvényeknél a folyó ügyletek árfolyama akként szabályozandó, hogy az árfolyamból 96 és egyenved krajczár vonandó le. — A tőzsdetanács elrendeli, hogy a budapesti közúti vaspályatársaság ideiglenes részvényjegyei is folyó évi január hó 2-től 100 forint névértékük után számítandó 5 százalékos kamattal jegyeztessenek. — A tőzsdetanács elrendeli, hogy a Budapest-Ujpest-Rákos-palotai villamos vasut részvénytársaság részvényei 1899. évi január hónap 2-ik napjának déli tőzsdéjétől kezdve kamatok nélkül jegyeztessenek. Az ezen részvényekben kötött folyó ügyletek árfolyama akként szabályozandó, hogy az árfolyamhoz 5 forint hozzáadandó.

Örlés-kikészítési forgalmunk. Magyarországra 1898. novemberben 169.314 métermázsa buza hozatott be, mely mennyiséghez egyenlő összeggel járult Románia és Szerbia. Az 1897. év megfelelő hónapjánál kimutatott mennyiség csak 137.826 métermázssal tesz, így az idei november hónapban az előjegyzés mellett behozott buzamennyiség a múlt év megfelelő hónapjához képest mintegy 30.000 métermázsa emelkedést mutat. A forgalom nemcsak november hónapban, hanem az év már lefolyt 11 hónapjában együtt véve is nagy mértékben emelkedett, amennyiben a folyó évi január-november hónapokban 1.153.060 métermázsa, a múlt év megfelelő időszakában pedig 789.177 métermázsa buza került behozatalra. A növekedés tehát csaknem négyszázezer métermázsa. A buza-behozatal emelkedésével emelkedett a viszont kivitt buzáriszt mennyisége is, mely a folyó év november hónapjában ugyanis 97.971 métermázst, míg tavaly a megfelelő hónapban csak 56.672 métermázst tett. Az év eddig lefolyt 11 hónapjában azonban megfordított viszonyt látunk, mert daczára a behozatal nagy emelkedésének, a viszont kivitt liszt-mennyiség jelentékeny csökkenést mutat a tavalyi 700.460 métermázssal szemben csak 563.311 métermázsa volt.

Fizetése megzúrtatások. A bécsi Creditoren-verein a következő fizetése megzúrtatásokat jeleníti: Lassányi Zsigmond Kis-Ujszállás, Révész Béla Budapest, Lustig Samuel Tata, Ofner József Pancsova.

Kőbányai sörtesplacc, jan. 2. Magyar elad-
rendő: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon
felül súlyban) 46.50—47. kr.-ig. Közép (páronként
300—400 kilogramm súlyban) 46—46.5 krajczár.
Fiatall nehéz (páronként 320 kilogrammon felül
súlyban) 48.5—49.0 kr.-ig. Közép (páronként 251
320 klg-ig terjedő súlyban) 48.5—49 kr. Könnyű
(páronként 250 klg-ig terjedő súlyban) 48—49.0
kr. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 klg. felül súlyban
47—48 krajczár, közép (páronként 240—260
kilogramm súlyban) 46—47 krajczár. Könnyű
páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban 44.5—45.5
krajczár. Sörteslétszám: 1898. decz. 31. napján
volt készlet 35470 darab, január 1-én felhajtott
340 darab, január 1-én elszállított 976 db,
január 2-ára maradt készletben 34834 darab.
A bizott sörtes fizetési irányzata csöndes.

Bécsi vágómarhavásár, január 2. A mai
vásárra felhajtottak: 2140 darab magyar, 844
darab galicziai, 191 darab bukovinai, 752 da-
rab németországi, összesen tehát 4527 darab szarvas-
marhát ültet nagyon vontatott, árak csökken-
tek. Jegyzések: 100 kilonként elő súlyban a
magyar húzóok I. minőségű 36—38.50 forint, ki-
vételesen — forint, II. minőségű 30—35 forint,
III. minőségű 26—29 forint; galicziai húzóok I.
minőségű 35—38 forint, II. minőségű 31—34
frt, III. minőségű 26—30 frt; német húzóok I.
minőségű 37—40.50 frt, kivételesen — frt, II.
minőségű 32—36 frt, III. minőségű 28—31 frt,
legelő ökör — forint, bika és tehén 20—31
forint.

Sorsolás.

Az 1854-ki osztrák államsorsjegyek. Az
1854-iki államsorsjegyek mai húzásán a követ-
kező sorszámokat húzták ki: 10 24 89 173 225
254 294 550 562 592 623 777 796 804 914 937
973 1097 1107 1198 1305 1335 1358 1518 1582
1601 1629 1644 1696 1725 1750 1766 1777 1831
1856 2024 2113 2148 2227 2236 2334 2432 2534
2552 2736 2745 2798 2808 2832 2880 2894 2920
2925 2951 3023 3201 3378 3399 3485 3571 3638
3650 3680 3703 3745 3755 3800 3936 3973. A
legközelebbi húzás folyó évi április 1-én lesz.

Osztrák-hitelsorsjegyek. Az osztrák-hitelsors-
jegyeknek Bécsben tartott mai húzásán a 150.000
forintos főnyereményt a 3963. sorozat 42. számú
sorsjegy nyerte meg. 30.000 forintot nyert a 8047.
sorozat 19. számú sorsjegy; 15.000 forintot a
8047. sorozat 74. számú; 5000—6000 forintot a
1670. sorozat 59. számú és 3299. sorozat 72. számú;
2000—2000 forintot 764 sorozat 11. számú és
3013 sorozat 48. számú; 1500—1500 forintot 1415
sorozat 89. számú, 1857. sorozat 87. számú és
3682. sorozat 85. számú; 1000—1000 forintot a
470. sorozat 92. számú; 3054. sorozat 26. számú
és 3437. sorozat 47. számú.

BUDAPESTI GABONATÖZSDE.

Budapest, január 2.

Az ouverture.

Ez a hét jól kezdődik — mondá a kétségbe-
esés humorával az adomabeli rab, akit hétfőn reg-
gel kísérték a bitófa alá. Na, ez az új év nem na-
gyon biztató auspiciumokkal köszönt be — emi-
gyen panaszkodtak ma a gabonatözsden, különö-
sen a határidők forgalmának fentartott helyiségben,
ahol ölberakott kézzel ültek az ágensek, „ásitozva
unatkoztak a házak” és ahol egyesegyedül a tözsde
alkalmazottjainak volt némi foglalkozásuk, az új-
évi jókívánságok csengő készpénzzé való konver-
talása körül. Az ü z l e t b e n a z o n b a n teljes
volt a pangás.

Alaposan tévedtek tehát azok, akik ab-
ban reménykedtek, hogy az évforduló után
a spekulációt, a fogyasztást egyszerre meg-
szállja a hatványozott vásárlási viselkedés. Meg-
írtuk nemrég, hogy mi a naptár-változtatás
alkalmával épen semmi befolyást sem vá-
ruunk a konjunkturára. Az ember mindenhez
hozzátörődik. Megszokja az ex-lex állapotot is és
ma már azt kutatjuk, az „önként adót fizető pol-
gárok”, hogy ugyan lényegileg, azaz kézzelfogha-
tólag mi is volna a különbség a tegnapiélti és a
mai nap között. Bizony semmi. Az új esztendő
is megszokták már a gabonacsarnokban és kezdik
belátni, hogy az az évforduló után beálló jobb
üzletmenettel való kölcsönös vigasztalás, az utolsó
hetek e hitegetése, nem volt egyéb frázissal. Nem
is lehetett más, mert tulajdonképpen miben is változ-
tak meg a viszonyok a múlt hét óta? A mérvadó
tényezők ma is szakasztottan ugyanazok.

A mai nyitány tehát flaskóval végződött. A
vezérmotívumok után itélve, alkalmasint az első
felvonások sem okoznak majd mélyebbre ható
szenzációt. Talán, ha szorosabbra kötik majd a
dramai csomót, ha bekövetkezik az elkerülhetetlen
komplikáció, akkor esetleg izgalmasabb szcénákat
is látunk, ma azonban még sem maguk a szerzők,
sem azok, akik a muzsikát csinálják hozzá, nem
tudhatják, hogy tulajdonképpen hová fog fejlődni a
darab. Közösleges konverzácziós színmű lesz-e
belőle, minden különösebb emóció nélkül, vagy
emberhalállal, katasztrófával végződő dráma. Ter-
mészetesen arról sincs fogalma senkinek, hogy
ebben az esetben kinek osztja ki a sors a hőshá-
lalt, a fiatal szerelmesnek-e (a liebháber) vagy a
vén intriguánsnak, az „aknáznak”, a contremi-
neurnek?

A mai általános üzlettelenség következménye
pedig — amint ez már rendszeren így szokott lenni
— az árak lemorzsolódása volt a kenyérmagnak
kurzusai mintegy nyolcz krajczárt, a takarmány-
téléké körülbelül öt krajczárt veszítettek a szom-
bati zárlathoz viszonyítva és jegyez este a buza
márcziusra 9 forint 66 krajczárt, áprilisra 9 forint
51 krajczárt, a márcziusi roza 8 forint 20 kraj-
czárt, a májusi tengeri 4 forint 90 krajczárt, a
márcziusi zab 5 forint 86 krajczárt.

A készáruüzletben szintén vontatott volt a
forgalom, az árak nem változtak. Buzából elkelt
körülbelül 10,000 métermázsa magyar és mintegy
5000 métermázsa szerb árú. A többi ezikkből csak
néhány vagon került eladásra és fizettek rozsaért
8.10—8.15 forintot, zabért 6.95—6.10 forintot, ten-
geriért 4.55—4.60 forintot, árpaért 6.20—6.40
forintot.

Amerikából tegnap fél centtel magasabb ár-
kat jeleztek. Ma a tengerentúli tözsdék zárva ma-
radnak. A mai kontinentális piacokon nyugodt
volt az irányzat.

(Folytatás a következők.)

Grand magazin Orientál.
Még csak pár napig. Még csak pár napig.

tompító, ruganyos, foglalat nélküli.

Még sohasem létezett,

hogy egy koronával **200.000** korona nyerhető, hogy egy sorsjegy minden utánfizetés nélkül, **6 huzáson** játszik, és mégis így van ez az **újságíró-sorsjegyeknél**, melyeknek

huzása holnap lesz!

Megrendeléseket, az összeg beküldése ellenében, pontosan eszközöl:

a Budapesti Újságírók Egyesületének sorsjáték-kezelősége IV., Kossuth Lajos-utca 1. sz.

WOHL Ignác

A m. kir. szab. osztálysorsjáték főelárútlója

Budapest, V., Ferencz József-tér 13. sz.

HIRSCH nagytőzsdéje

Budapest, VI., Andrássy-ut 17. szám.

Az ORSZÁGOS HIRLAP hölgyközönségéhez!

Megjelent

a legszebb divatújság, a

FRANCZIA DIVATLAP

az „Országos Hírlap” divatlapja.

Szerkeszti: **WOHL JANKA.**

A „Franczia Divatlap” úgy szerkesztésében mint kiállításában olyan újítást jelent, mely a divat-irodalom minden eddigi termékét fölülmulja és a hölgyközönségnek minden elképzelhető divatkérdésben olyan tanácsadója, amilyen magyar nyelven eddig még nem jelent meg.

A **Franczia Divatlap** havonta kétszer, és pedig minden hó 1-én és 15-én jelenik meg; terjedelme számonként 13 oldal; minden egyes száma egyaránt kiterjed a női divat minden ágára, a gyermekdivatra és a kézimunkákra; nagy és jelesen szerkesztett szépirodalmi és közhasznú rovatot is tartalmaz, valamint minden számban egy folytatódó regényt közöl, mely könyvivalakjában nyomtatva évenként két kötetet ad; képes divatrésze teljesen Párisban készül; minden számának külső lapja, továbbá belső 4. és 5. lapja gyönyörű színnyomatu képekkel lesz díszítve, így tehát minden szám három oldalon tartalmaz színnyomatu képeket; minden második számához ingyen adunk egy életnagyságu kivágott szabásmintát; a „Franczia Divatlap” az összes magyar divatlapok közt a legolcsóbb.

Előfizetési ára évenként 3 frt 60 kr., félévre 1 frt 80 kr., negyedévre 90 kr.

Kedvezmény az Országos Hírlap előfizetőinek!

A „Franczia Divatlap” előfizetési ára az Országos Hírlap előfizetőinek:

Egy évre 3 forint, félévre 1 forint 50 krajczár, negyedévre 75 krajczár.

Az Országos Hírlap és Franczia Divatlap együttes előfizetési ára

Egy évre 17 frt, félévre 8 frt 50 kr., negyed évre 4 frt 25 kr., egy hóra 1 frt 45 kr.

Megrendelhető

az **„ORSZÁGOS HIRLAP”** kiadóhivatalában,
VIII., József-körút 65.

a Budapesti Újságírók Egyesülete.

Már a 12-13. kibocsátandó megemelt a némi borsóval és csak-
tesztetett gyökerecske-csok kávéra, várakozás után kr., most
csak 50 kr. A kávé jól becsomagolva lesz eladva, 1 ft be-
kötésbe mártott borsmentára, vagy 30 kr. étvágyt stimuláló.
A kávé tartalma: 1. A víz tisztaságát vizsgálta. A némi dió-
csészébe, ill. az élelmiszerrel az élelmiszerrel. A víz tisztaságát
vizsgálta a trüppet és húgyvizet. A víz tisztaságát vizsgálta a trüppet és húgyvizet.
A kávéforrás. II. Előzetes vizsgálat. VIII. A némi borsóval és csak-
tesztetett gyökerecske-csok kávéra, várakozás után kr., most
csak 50 kr. A kávé jól becsomagolva lesz eladva, 1 ft be-
kötésbe mártott borsmentára, vagy 30 kr. étvágyt stimuláló.

Egyre át valódi kapható
Schneider József gyógyszerésznél
Rostova, 76-számú 11. (Órásmegfigyelés.)

Bendel: Délelőtt 9-től 4 óráig, este 7 órától 8 óráig.
Nőknek úgy mint; férfiaknak külön be- és kijárat. Külön
várótáram. Levelekre azonnal díjtalanul válaszoltatik,
gyógyvizekről is gondoskodva lesz.

Kathy Emil gyermek-
lapja, már a *kilenczedik*
évfolyamba lép. s a legol-
csóbb és legkedvesebb gyer-
mek-újság. Előfizetési ára
1/2 évre 75 kr., 1/3 évre 1 frt
50 kr. 1 évre 8 frt. Szer-
kesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IX., Bakács-tér 7.
III. emelet.

Curt Röber, Braun-
schweig.

patkányfogásra 2 fű, egyévfogásra
1 fű 20 kr. Felügyelet né
éjszakánként 40 fogható. Sz
nem marad. Beállítás ne
szükséges. Mindenütt legjobb
ker. Szétküldés; utánvétel.
M. Feih Wien, II., Tab
alra 11. b.

Kiváratott: az „Országos
Hírlap”-ból. 563

Rendelés előtt 8-1-ig, délután 2-3-ig.

AZ ORSZÁGOS HIRLAP APRÓ HIRDETÉSEI

Minden szó 2 krajczár.

Kiadóhivatal:

Előrefizetendő kasszpénzben, levélbélyegeken vagy postautalványon.

Vastagabb betűkből szedve 4 krajczár

ha a hirdető címét is közli a hirdetésben, vagy a választ poste-restante kéri, akkor minden közlés után még 30 krajczár kincstári bélyegilleték is fizetendő. — Czészerül az apró hirdetést postautalványon beküldeni s a szöveget az utalvány szelvényére írni; esetleg közönséges levélben is lehet a szöveget s a levéljegyeket beküldeni. Mindenki könnyen kiszámíthatja az apróhirdetés árát.

LEVELEZÉS.

Közömbös lélek! Mariska, miért nem ízsz? 7293—1

Teázósa. Megtagadtam az istent, eltasztottam az embereket. Életem kinszevedés. Miért ír ily győdrő levelet? Hát nem elegendő szenvedek különben? Nem vette észre, mennyire igyekeztem önnel beszélni? Adjon erre alkalmat s elmondok mindent. A lekifurdalás borzasztó. Önök csak egy társalgót vesztek el, én otthonomat. Csillor. Irjon! 2529—1

Kubert. Te voltál, aki nekem írt, vagy csak tünelem. Ha te voltál egyetlen boldogságom, akkor intézkedjél, hogy az életben egyszer legalább találkozhassunk. Írtam volna rögtön, de 36 mérföld választott el bennünket egymástól. Ott nem tehettem, de most P... re jöttünk és nem tudtam meddig időznünk, tehát kérek, intézkedjél, mert szívemben a te neved van véve. A boldogtalan lelete a... ny. 2527—1

Marczell. Már vasárnap közzétettem egy hirdetést, de helyette, mint talán észrevette, más jelent meg. Ez nem az én hibám. Ismételtlen tudatom, hogy vasárnap óta fenti címen levél várja a szokott helyen. Irjon Musettenek. 7292—1

Bertuskám. Édes levelezőlaposkádat e perczben kaptam meg. Haragzom rád, édes telkem, hogy oly borzasztó ritkán és keveset írsz. Azért nem is írok levelet, mert tudom, hogyha én hozzáírok, akkor 4-oldalal és azt te most nem érdemled meg. Hát édes fiam írj sokat és mielőbb!! Szilveszterkor remekül mulattam. Majd levélben többet. Ölel, csókol számtalanszor M. 7298—1

Szókém. Kialudtat már magad. Én nem hiszem, mert különben már írtál volna. Nem is mondhatom, mily jól mulattam, mikor hazafelé mentünk annyit nevettem, már sejtethet, hogy miért. Irj, aranyos szókém mielőbb és csókol számtalanszor Barnád. Megyünk 19-én? Irj — — — 7294—1

HAZASSÁG.

Őnálló gyógyszerész, ismeretség hiányában, ez ulon szeretne megismerkedni egy csinos, háziasan revelt fiatal katolikus leánnyal, házasság czéljából. Megfelelő hozományra reflektál. Leveletet „Siker” jelige alatt továbbít a kiadóhivatal. 7300—2

ALLÁST KERES.

Kauczióképes leány elszámolásra keres eszmegye vagy fűszerüzletet. Esetleg alkalmazást bármily tisztességes üzletben mint felíró vagy elárusítónéknak. Szíves megkereséseket kér „Kauczióképes” jelige alatt a kiadóhivatalba. 7148—3

Házvezetőnői állást keres helyben vagy vidéken jó családból való izraelita árvalány, ki 8 évig mint anyahelyettes egy házban volt alkalmazva. Minden tekintetben megbízható, kitűnő bizonyítványokkal rendelkezik, a gyermekeket nagyon szereti. Gazdaságban, baromfiterenyésztésben járatos. Czim a kiadóhivatalban. 7280—3

Heti- vagy időszaki laphoz szerkesztőül, vagy munkatársul ajánlkozik kitűnő szakember. Esetleg azok expedíálását is elvállalja. Ajánlatok a kiadóba „Heti lap” címen kéretnek. 6792—3

Gazdasszonynak, ajánlkozik csinos fiatal leány, ki a házzvezetés minden ágában nagy jártassággal bír és eddig is nagy uraságoknál volt alkalmazva. Szíves megkereséseket a kiadóhivatalba kér „Igyekvő” jelige alatt. 7212—3

ALLÁST KAPHAT.

Helybeli irodalmi vállalat keres ügyes, szakképzett utazókat. Kik e téren már működtek, előnyben részesülnek. Bizonyítványt és ajánlatot „N. O.” jelige alatt továbbít a kiadóhivatal. 7222—4

Ügyvédi irodába kerestetik keresztény kisasszony, ki németül és magyarul jól sztenografál és szép írása van. Ajánlatokat a kiadóhivatal továbbít „Dr. S.” jelige alatt. 7204—4

BIRTOK-ELADÁS.

Álföldi birtokomat szeretném elcserélni egy budapesti házért, melyhez egy pár ezer frt készpénzt is adok. Ajánlatot a kiadóhivatalba kérek „Birtokos” jelige alatt. 7226—6

HAZ- ÉS TELEK-ELDÁS.

Egy új ház a VI. kerületben, magasan épült, szabad kézből családi viszonyok miatt azonnal eladó. Czim a kiadóhivatalban. 7002—7

Műpészt, a község legszebb helyén két sarok és egy közép telek eladó, igen olcsó árt. Ajánlatokat a kiadóhivatalba kérek „Olcsó telek” jelige alatt. 7208—7

ELADÁS.

Fodrász üzlet a főváros legélőnkebb helyén, melynek igen jó jövedelme van, szabad kézből eladó. Ajánlatokat a kiadóhivatalba kérek „Fodrász” jelige alatt. 7116—8

Egy régi fa és szénüzlet, a belvárosban eladó. Czim a kiadóhivatalban. 6918—8

Egy új ragasztócsal nagyon olcsó áron eladó, minden üzlethez használható. Czim a kiadóhivatalban. 7042—8

KIADÓ SZOBÁK.

Egy csinosan butorozott különbejáratu hónapos szoba, csakis tisztességes hölgynek, azonnal kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 2525—10

Intelligens családnál egy különbejáratu szoba az Eötvös-utczában egy-két ur részére teljes ellátással kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 6760—10

Az Üllői-úton egy kis tiszta különbejáratu igen csinos szoba olcsón kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 6828—10

Lakótársat keresek egyéves önkéntes fiam mellé, egy csinos kétaablakos udvari szobába, gázvilágítással, kitűnő ellátással együtt csekély 30 frtért. Lift és telefon a házban. Czim a kiadóhivatalban. 7266—10

A Kerepesi-úton egy kényelmes 2-ablakos utcza szoba kiadó, teljes ellátással együtt havi 45 forintért. Czim a kiadóhivatalban. 6144—10

Elegánsan butorozott 2 ablakos utcza szoba fürdőszoba s esetleg zongorahasználattal a Dávid-utczában kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 6830—10

Elegánsan butorozott szoba alkov-val, 25 forintért, kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 6826—10

Utcai butorozott szoba, kétaablakos, a dohány-utczában, második emeleten, előszobával, lépcsőházból különbejáratú, olcsón kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 6920—10

KIADÓ LAKÁSOK.

A Népszínház közelében egy szép földszinti lakás, mely áll 3 utcza, 1 udvari, előszoba, konyha és fürdőszobából, olcsón kiadó. Szíves megkereséseket a kiadóhivatal továbbít „Uri lakás” jelige alatt. 7210—13

HITEL—PÉNZ.

Xi adna 3000 frtot kölcsön biztos állásu uriembernek, havonkinti részletfizetés mellett. Ajánlatok a kiadóhivatalba kéretnek „Biztosan” jelige alatt. 7196—14

KIADÓ BOLTHELYISÉGEK.

Jrodának, műhelynek, divatszalonnak, rosmnek, egyetli helyiségnek, vívőteremnek, magániskolának vagy nagy lakásnak alkalmas nagy helyiség 1-ső emeleten azonnal kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 3662—17

Nagy bolthelyiség a József-körut legnagyobb forgalmu helyén kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 4706—17

KÜLÖNFÉLE.

Köhögésgnél, rokedésgnél vegyen 30 krért Réthy-féle Pemeteft-czukorkát. 1537—18

Két intelligens fiatal ember ebédkosztot, esetleg vacsorát is keres egy intelligens családnál a Mária-Terézia kaszárnya közvelen szomszédságában. Szíves megkereséseket az ár megjelölésével kérnek a kiadóhivatalba „Rilem” jelige alatt. 7150—18

Urasági lakás kerestetik a körutak valamelyikén, mely 5—6 szobából és hozzá tartozó mellékhelyiségekből és lehetőleg 2 előszobából álljon. A lakás az I. emeleten legyen. Részletes ajánlatok a kiadóba kéretnek „Földbirtokos” címen. 7162—18

Én Csillag Anna

az én 185 cm. óriási hosszú Loreley-hajammal, amelyet én az általam feltalált kenőcs 14 havi használata folytán nyertem s a mely a leghirnevebb orvosi szaktekintélyek által, mint az egyedüli eszköz van elismerve a haj ki nem hullása, a haj megnövésének előmozdítása és a hajhagymák megerősödésére; ez az uraknál teljes és erős szakállnövést eszközöl s már rövid használat után ugy a hajnak, mint a szakállnak természetes fényt és teljességet kölcsönöz és megóvjá ezeket a korai szürkületől a legmagasabb korig.

Egy tégely ára 1.—, 2.—, 3.—, 5.— frt. Postai szétküldés naponta a világ minden részébe a pénz előleges beküldése, vagy utánvét mellett a gyári raktárból

Csillag Anna

Bécs, I., Seilergasse 7. sz.